

NORSK LOVTIDENDE

Utgitt efter offentlig foranstaltning ifølge lov av 1 april 1876.

Nr. 2	Utgitt 16 januar	1935
-------	------------------	------

Rundskrivelse fra Socialdepartementet til fylkesmennene.

1934

Efter § 11 i de forskrifter som ved plakat av 2 mai 1930 er gitt om opbevaring, sending og omsetning av helsefarlige stoffer, kan, når kommunestyret har gjort vedtak om det, detaljsalg av det ved tilvirkning av sprit utvunne biprodukt «råforløp» og de brenselstoffer som fremstilles av dette produkt, bare skje mot politiattest. Disse brenselstoffer har vært bragt i handelen under forskjellige navn, så som «Acetal», «Alladdins Lampe», «Fritoform», «Therma», «Vesuv» m. v.

10 desbr.

Der er hittil ikke gitt nærmere regler om disse attester, men departementet finner at dette bør gjøres for mest mulig å komme misbruk til livs. I medhold av bemyndigelse, gitt ved kongelig resolusjon av 13 mars 1931, bestemmer departementet derfor herved:

§ 11 i foran nevnte forskrifter av 2 mai 1930 gis følgende tillegg som nytt annet ledd:

«Attesten skal i almindelighet utferdiges i det distrikt hvor kjøperen bor. Den gjelder bare for én gangs utlevering, og skal holdes tilbake av selgeren.

Attesten skal angi:

1. kjøperens navn, alder, stilling og bopel,
2. den mengde som tillates kjøpt,
3. hvad stoffet skal brukes til (teknisk bruk, råmateriale ved fremstilling av brenselstoffer i fast form, bruk som brenselstoff i husholdning, av fiskere, skogsfolk, sportsfolk og lignende),
4. at kjøperen har gitt forsikring om at han skal bruke stoffet utelukkende til det opgitte øiemed og at han ikke skal overlate noe til andre,
5. at der ikke foreligger grunn til mistanke om at kjøperen vil misbruke stoffet,
6. at der fra politiets side ikke er noe til hinder for kjøpet.»

Departementet forutsetter at et kommunestyre som gjør vedtak som nevnt, underretter vedkommende politimyndigheter herom og for øvrig sørger for at vedtaket på hen-

1934 siktsmessig måte blir bekjentgjort for vedkommende kjøp-
10 desbr. menn og interesserte.

Alle helseråd, kommunestyrer, apotekere, politimestre og lensmenn i fylket bes gjort bekjent med denne rundskrivelse.

1935 **Skrivelse** fra Justisdepartementet.

7 janr. Ifølge bemyndigelse gitt ved kongelige resolusjoner av 16 januar 1925 og 19 august 1932, jfr. lov nr. 1 av 6 juni 1891 om politivedtekter for rikets herreder, lov av 22 mai 1875 angående adgangen til å gi dramatiske og andre offentlige forestillinger m. v., lov nr. 3 av 17 juni 1932 om tillegg til politilovgivningen samt lov nr. 4 av 25 juli 1913 om offentlig forevisning av kinematografbilleder, har Justisdepartementet stadfestet en av Ørland herredstyre, Sør-Trøndelag fylke, i møter 14 september 1932, 26 januar, 9 mars og 26 oktober 1934 vedtatt beslutning om politio- og kinematografvedtekter for herredet.

Vedtektene lyder således:

Politivedtekt for Ørland herred.

§ 1. På offentlig vei, herunder innbefattet enhver vei, plass, adkomst, kai eller gårdsplass som er bestemt for almindelig ferdsel eller er almindelig beferdet, må der ikke finne sted sammenstimling eller oppløp, slagsmål, skrik og rop eller annen larmende, voldsom eller fornærmelig adferd, hvorved den offentlige orden forstyrres, de veifarende forulempes eller ferdselen hemmes. Det er forbudt å spille kort, danse og fortære rusdrikk på offentlig vei.

§ 2. Det er forbudt på eller utover offentlig vei å avfyre gevær eller annet skytevåben, avbrenne fyrverkeri, krutt eller andre eksploderende stoffer, kaste med sten eller annet som kan bevirke skade eller ulempe for veifarende. Ved mineringsarbeider i nærheten av offentlig vei må alltid vakt- hold utsettes. På offentlig vei eller i veigrøfter må ikke henkastes glass- eller potteskår, spiker eller annet som kan medføre ulempe eller fare. Heller ikke må der på slike steder henlegges søppel eller aske, guano eller annet som kan bevirke stank eller annen urenslighet.

§ 3. Om folketog og andre prosesjoner skal der i forveien skje melding til politiet. Dette kan forby slike optog når det av hensyn til den offentlige orden finnes påkrevet. Når mange mennesker samles på offentlig vei, skal de rette sig efter politiets påbud til ordenens opretholdelse.

§ 4. Det er forbudt å bortta, flytte, skjære i eller risse, skrive, male eller tegne på, bøie, løsrive eller på annen måte beskadige eller besudle de til offentlig nytte og pryð be-

7 janr.

stemte innretninger og gjenstander såsom trær, stakitter, stolper og stabbesteiner samt til offentlig vei støtende del av hus eller plankeverk, port og lignende. Lovlig opslåtte plakater og bekjentgjørelser er det forbudt å nedrive, besudle eller gjøre uleselige.

§ 5. På kirkegård eller gravplass må ingen lek eller upassende opførsel finne sted, og ingen må beskadige eller besudle gravsteder, plantninger eller andre på disse steder værende anlegg.

§ 6. Politiet kan forby sparkkjøring og kjelkeaking på nærmere bestemte deler av offentlig vei.

§ 7. Det er forbudt uten skjellig grunn å belyse veifarende med stråler fra elektrisk lommelykt eller annen lykt, så den veifarende blendes eller forulempes.

§ 8. Det er forbudt å la folkevonde dyr av enhver art gå løse på offentlig vei.

Hunder som viser sig biske eller glubske, eller har vist tilbøielighet til å forulempe mennesker, dyr eller kjøretoier, ved å gjø eller fare imot dem, skal holdes vekk fra offentlig vei eller forsynes med munnkurv. Det samme gjelder hunder som politiet finner farlige på grunn av deres rase eller størrelse. Ingen må hisse hund på noen eller undlate å holde hunden tilbake når den anfaller noen. Det er forbudt å erte hunder eller hisse dem sammen. I løpetiden må tisper holdes vekk fra offentlig vei.

§ 9. Ingen må som næring holde offentlig dans, karussell, skytebane, ringkastning, sirkus eller lignende eller gi offentlige konserter eller forevisninger, gå omkring i herredet og musisere, forevise kunster, severdigheter eller lignende, uten politiets tillatelse. Undtatt herfra er kirkekonserter samt tilstelninger med veldedige formål.

Sammenkomst med dans eller annen sammenkomst av utelukkende eller overveiende selskapelig eller underholdende art må heller ikke holdes uten tillatelse av politiet, dersom der er adgang for en ubestemt krets av personer eller for medlemmene av forening eller lignende sammenslutning.

Tillatelser som foran omhandlet kan når som helst tilbakekalles av politiet. De skal alltid være knyttet til en bestemt person som den ansvarlige. Denne har å foreta alle sådanne foranstaltninger til ordenens opretholdelse og publikums sikkerhet som politiet foreskriver.

Lokalene og ordensvernet må på forhånd være godkjent av politiet, som også har rett til — uten avgift — selv å være til stede og som når som helst kan avbryte forestillingen eller sammenkomsten dersom noe finner sted som forstyrrer den offentlige fred og orden. Hvis politiopsyn anses nød-

7 janr. vendig, erlegges forskuddsvis en avgift til kommunekassen for politiopsynet.

Besøkende plikter å etterkomme ordrer fra politiet, ordensvernet eller den for sammenkomsten ansvarlige og å opføre sig sømmelig så vel i som utenfor lokalet.

Mellem kl. 1 natt og kl. 7 morgen må ingen sammenkomst som omhandlet i 1ste og 2net ledd finne sted.

§ 10. For tillatelser som omhandlet i § 9, 1ste ledd, skal der betales en avgift til herredskassen for hver dag eller hver kveld tillatelsen gjelder, fra kr. 5,00 til kr. 100,00 efter politiets nærmere bestemmelse. Avgiften kan kreves forskuddsvis betalt til politiet.

For kirkekonserter og tilstelninger med veldedige formål betales ingen avgift.

§ 11. Overtredelser av disse vedtekter og av de i henhold til vedtektene gitte påbud, straffes efter straffelovens § 339, 2.

§ 12. Disse vedtekter trer i kraft en måned efter at de er godkjent og inntatt i Lovtidende. Fra samme tid opheves de vedtekter som er approbert ved kongelig resolusjon av 2 juli 1920.

Kinematografvedtekt for Ørland herred.

§ 1. Kinematografbilleder kan ikke forevise offentlig uten herredsstyrets tillatelse.

§ 2. Lokale hvori kinematografbilleder offentlig forevises, med dertil hørende maskinrum, må ikke benyttes før det er godkjent av politiet.

§ 3. Den som foreviser kinematografbilleder, plikter på forhånd å melde dette til politiet, som skal anvises plass, hvorfra det har anledning til å kontrollere så vel hvad der forevises, som forholdene for øvrig i lokalet.

§ 4. Den som foreviser kinematografbilleder, plikter å holde kontrollør til overvåkelse av orden og sikkerhet efter politiets nærmere bestemmelse.

§ 5. For offentlig forevisning av kinematografbilleder erlegges til herredskassen en avgift av 10 % av bruttoinntekten ved forevisningen. Ved forevisninger gitt i veldedige øiemed kan formannskapet nedsette eller helt ettergi avgiften.

Avgiften innbetales umiddelbart efter forestillingens slutt til politiet. Innbetalingen skal være ledsaget av attestert opgave over billettsalgets bruttobeløp.

§ 6. Enhver besøkende plikter i kinematograflokalet å iakttå ro og sømmelighet, så forestillingen eller besøkende ikke forstyrres eller generes. Det er forbudt inne i lokalet

å drikke, røke tobakk, spytte eller på annen måte foreta noe 7 janr.
 hvorved forstyrrelse forvoldes, sanitære hensyn krenkes eller
 lokalet tilsmusses eller gjøres uordentlig. Enhver besøkende
 plikter i så måte å rette sig efter kontrollens eller politiets
 bestemmelser.

Berusede personer tilstedes ikke adgang til lokalet.

§ 7. Overtredelser av denne vedtekt eller pålegg overens-
 stemmende med den, har bortvisning fra lokalet til følge uten
 krav på tilbakebetaling av erlagte inngangspenger.

Dessuten straffes vedkommende efter straffelovens §
 339, 2, såfremt strengere straffebestemmelse ikke kommer til
 anvendelse.

Skrivelse fra Socialdepartementet.

8 janr.

Ifølge bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 25
 april 1924 stadfester departementet herved i henhold til lov
 nr. 5 av 25 juli 1913 Ålesund bystyres beslutning i møte
 18 desember 1934 om forandring i § 3 i den gjeldende ved-
 tekt angående lukningstid for utsalgssteder.

Forandringen gjelder inntil videre fra og med 4 februar
 1935.

Vedtektens § 3 skal herefter lyde således:

§ 3. For utsalgssteder i portrum og andre steder i fri
 luft skal handel ikke finne sted fra kl. 23,30 til kl. 8.

På søn- og helligdager må ingen handel finne sted. På
 17 mai, når denne faller på en hverdag, kan handel finne
 sted fra kl. 13 til kl. 23,30. Julaften, nyttårsaften, påske-
 aften og pinseaften må ingen handel finne sted efter kl. 17.

Denne porthandel omfatter kun de varer som er nevnt
 under § 2 med undtagelse av tobakk, tobakksartikler, spaser-
 stokker, prospektkort, aviser, blader, fiken, iskrem og kort-
 stokker.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet.

8 janr.

I henhold til § 3 i lov om bygningsvesenet av 22 februar
 1924 approberes som gjeldende inntil videre den av Tønsberg
 bystyre i møte 14 desember 1934 vedtatte bygningsved-
 tekt til bygningslovens § 93 forsåvidt angår
 Tønsberg.

Vedtekten lyder så:

I de strøk av byområdet, hvor trebygninger ikke må
 opføres, skal enhver bygning utføres med brandsikker inn-
 redning, og andre bygninger enn beboelseshus med inntil
 2 etasjer og 150 kvm grunnflate tillike med ildfaste etasje-
 adskillelser.

11 janr. **Kongelig resolusjon.**

Med hjemmel i § 10 i lov om ulykkestrygd for industriarbeidere m. v. av 24 juni 1931 bestemmes at følgende bedriftssykdommer fra og med 1 januar 1935 likestilles med ulykker i ovennevnte lov om ulykkestrygd for industriarbeidere m. v.:

1. Silicose med eller uten lungetuberkulose, forsåvidt silicosen er en bestemmende årsak for arbeidsudyktighet eller død.
2. Forgiftning med arsenikk eller dets forbindelser med direkte følger av denne forgiftning.
3. Forgiftning med bensol, dets homologer, nitro- og amidoderivater med direkte følger av denne forgiftning.
4. Forgiftning med halogen-kullvannstoffer av den alipahatiske rekke.
5. Pathologiske forandringer fremkalt av:
 - a) Radium og andre radioaktive substanser.
 - b) X-stråler.

Primitive hudepitheliomer.

11 janr. **Kongelig resolusjon.**

I henhold til § 4 i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860, jfr. lov nr. 15 av 6 juni 1930, gis bestemmelser i samhøve med et fremlagt utkast om utgassing i utgassingskammere med blåsyregass eller annen farlig gass.

Bestemmelsene lyder så:

1. Utgassing med blåsyregass i utgassingskammere kan bare foretas av dem som medisinaldirektøren godkjenner til det. Slik godkjennelse kan han kalle tilbake når han finner grunn til det.

2. Kammere som nevnt i punkt 1 må være godkjent av medisinaldirektøren også forsåvidt angår beliggenhet og utstyr. Hans avgjørelse kan ankes inn for Socialdepartementet.

3. Ved utgassing med blåsyregass i utgassingskammere må de forskrifter nøie følges som Socialdepartementet til enhver tid har gitt for slik utgassing.

4. Socialdepartementet kan bestemme at reglene i punktene 1—3 skal gjelde også utgassing på annen vis enn med blåsyregass, dog således at departementet for hver enkelt metode avgjør hvem skal meddele godkjennelse i henhold til punkt 1.

5. Disse bestemmelser trer i kraft straks.

11 janr. **Kongeleg resolusjon.**

- I. Med heimel i §§ 11 og 4 i lov um helseråd o. a. frå 16 mai 1860 med seinare brigde og § 3 i tuberkulose-

lovi frå 8 mai 1900 vert hermed stadfesting gjevi på ved- 11 janr.
tak av heradstyret for Hægebostad herad, Vest-Agder fylke, i møte 23 februar 1934 um ålmenne helsefyresegner for heradet, epidemifyresegner og fyresegn um meldeplikt når tuberkuløse sjuke skifter bustad, med einskilde brigde.

II. Dei ålmenne helsefyresegner som no gjeld for heradet, stadfeste ved kongeleg resolusjon frå 19 september 1894, med tillegg stadfeste ved kongelege resolusjonar frå 28 januar 1916 og 16 mai 1924, vert hermed sette ut or kraft frå den tid dei nye fyresegnene tek til å gjelda.

Dei stadfeste nye fyresegnene skal lyde so:

Helsefyresegner for Hægebostad herad.

Um helsekrinsar.

§ 1. Heradet skal vera delt i helsekrinsar med kvar sin tilsynsmann, vald millom medlemmene i helserådet. Tilsynsmennene har kvar i sin krins ei serskild plikt til å føra tilsyn med at fyresegnene vert gjennomførde og etterlevde. Dei skal veljast av helserådet i fyrste møte etter nytt heradstyreval og gjer teneste valbolken ut.

Um byggjing og bygningar.

§ 2. Den som vil byggja, gjera større vølingsarbeid på eller flytja hus (stovehus eller andre) skal, fyrr arbeidet vert sett i gang, melda frå til tilsynsmannen i krinsen eller ordføraren i helserådet og elles sjå etter at bygningsfyresegnene vert fylgde.

Desse bygningsfyresegnene gjeld for heradet:

- a. Avstanden millom stovehus og matbu på den eine sida og privet, stall, fjøs, grisehus, hønsehus eller pelsdyrgard på den andre sida må — so sant det let seg gjera utan større ulempe — vera minst 10 meter.
- b. Husa må setjast soleis at det kann koma mest mogeleg sol inn i stove- og soveroma. Dei må ikkje setjast soleis at dei tek solljoset burt frå andre stovehus.
- c. Matjorda må takast burt frå hustufta, som skal vera turr og forsvarleg utgrefta, soleis at det sikrar både mot flaumvatn og grunnvatn. Greftene skal gå so djupt som det er naudsynt for å få turr kjellar. Gardsrom og tun skal greftast og jamnast til so det ikkje vert vats- eller søylepyttar. Korkje hustuft, gardsrom eller tun må ha tilsig frå uthus, gjødselupplag eller kloakkutlaup.
- d. Stovehus skal byggjast på forsvarleg tett grunnmur av gråstein eller betong minst 30 cm høg over jorda. Der

11 janr.

det ikkje er kjellar under huset, skal det vera lufthol i muren på 2 motståande sider, kvart på minst 150 cm² med smågitra rist. Millom grunnen og golvet i 1. høgda må det vera minst 60 cm. Uppå grunnmuren skal det leggjast eit isolasjonslag.

e. Rom til å bu i som ikkje har skråtak skal vera minst 2,30 meter høgt frå golv til tak. Loftsrom med skråtak som er etla til å bu i skal ha ei høgde frå golvet på minst 2,30 meter der det er høgast og minst 1,15 meter der det er lågast. I rom med skråtak som berre vert nytta som soverom kann tilsvarande høgde vera 2,20 meter og 1,15 meter.

f. I stove- eller soverom må ein ikkje nytta kokeomn, minner det er sett upp damphetta med trekkhol til pipa.

I alle slik rom og i kjøken skal det vera minst eitt vindauga som kann opnast for frisk luft. I eldre hus der det ikkje er hekteglass, skal det — innan eit år etter at desse fyresegnene er teke til å gjelda — setjast inn minst eit sovore i alle slike rom som her er nemnde. Glasflata i stoverom skal vera minst 1/10 av golvflata.

Der ljostilhøvet er sers godt kann helserådet gjeva lov til mindre ljøsopning, og der ljostilhøvet er sers dårlegt kann det krevja større ljøsopning.

g. Ikkje i noko rom må det bu fleire menneskje enn at det vert minst 10 km³ luft på kvar.

Um kjellarar.

§ 3. Kjellarar skal vera turre, reine og luftige.

Soframt det jamt vil setja seg vatn i ein kjellar, skal helserådet ha rett til å krevja sovara utgrøftning av grunnen at kjellaren kann halda seg turr.

Kjellaren skal ha vindauga eller annan opning som kann brukast for tilføring av frisk luft.

For kjellarrom som skal brukast til bustad for folk, til handel eller verkstad, skal desse fyresegnene gjelda:

Høgda frå golv til loft skal vera minst 2,25 meter. Jordkanten på utsida av muren må ingen stad vera meir enn 1¼ meter høgare enn kjellargolvet. Murveggane skal utan til vera skilde frå jorda ved ei 60 cm breid luft- og ljøsgrav som skal gå minst 20 cm djupare ned enn kjellargolvet og vera godt utgrefta.

Grunnen skal vera vel utgrefta og fyllt med eit lag pukkstein minst 20 cm tjukt. Kjellarbustaden skal ha tregolv med betongunderlag.

Romet skal ha omn og frisk-luftventilasjon etter nærare

fyresegn frå helserådet. Det skal ha minst eitt vindauga som 11 janr. kann opnast. Vindaugsflata skal vera minst 1/10 av golvflata.

§ 4. Finn helserådet at bustad eller møterom er helse-skadeleg fordi dei har for lite ljøs eller luft, er raskne, utette eller ureine, kann det forbjoda at dei vert nytta til dess veilone er retta.

Skulerom og andre møterom må ikkje takast i bruk fyrr dei er godkjende av helserådet.

Um møterom har Kongen utferda serskilde fyresegner som gjeld for heile landet. Likeins um skular.

Um husdyr.

§ 5. Husdyr med undantak av hund og katt må ikkje hysast i stovehus eller i rom der ein har matvaror, og frå dyrehusa må det ikkje kunna koma tilsig til slike rom, heller ikkje til brunn, bekk eller annan stad der ein tek drikkevatt til folk eller fe, eller til bruk i verksemdar som umset, handsamar eller lagar til nærings- eller njotingsmiddel.

I tettbygde strok kann helserådet fastsetja serlege rådgjerder mot eller heilt forby at det vert halda husdyr, når husdyrhald er til sanitær ulempe.

Helserådet avgjer kva for strok til kvar tid skal gjelda for tettbygde.

Um verksemd.

§ 6. Vert nokor verksemd sett i drift som ved avfall, dust, røyk, larm, stank, giftgass eller på annan måte vert til mein for arbeidarane eller nærbuande, eller som helserådet meiner kann valda sanitære ulemper, skal planen for anlegget og drifta fyreått leggjast fram for helserådet som må ha godkjent det fyrr drifta tek til. Vedkomande har då å retta seg etter dei fyresegner og pålegg som helserådet gjev for å avvenda helseskadeleg innverknad.

Alle verksemdar av dette slaget skal helserådet ha tilsyn med. Syner det seg at nokor verksemd vert drive med større fåre for dei ålmenne helsetilhøve enn det naudsynleg fylgjer med verksemda, skal vedkomande retta seg etter dei pålegg som helserådet gjev for å hindra helsefåre.

Um garasjar har Kongen utferda serskilde fyresegner som gjeld for heile landet.

Um privet m. m.

§ 7.

- a. Til kvar bustad skal det høyra eit privet med minst eit kot for kvar 12 menneskje. Privetet må ikkje stå nærare stovehus, matbu, ålmenn veg eller sams privat veg enn 10 meter. Frå privetet må det ikkje kunna koma tilsig til

11 janr.

nemnde hus eller stader og heller ikkje til vatstak eller brunn der ein tek vatn til husbruk, til folk eller fe. Det må heller ikkje koma tilsig til vatn som vert brukt i verksemdar der det vert tillaga eller umsett nærings- eller njotingsmiddel.

- b. Ved bygningar og stader der det jamt samlast mykje folk, t. d. ved faste utstillingsplassar, kommunehus, kyrkjer, bedehus, hotell, skular, verkstader, ungdomshus eller andre møterom — skal det vera privet og urinstader serskilt for menn og kvinner og so store og soleis innreidde som helserådet i kvart høve fastset.
- c. Privetbingar skal vera innklædde og påfyllast strøy so ofte og so mykje at det ikkje vert vond lukt. Bingane må tømast fyrr dei er $\frac{3}{4}$ fulle, men minst 2 gongar um året — og elles når helserådet av sanitære grunnar krev det.

Med samtykkje frå helserådet kan privet innreidast i eigen bygning eller i annan uthusbygning med mindre fråstand enn 10 meter frå stovehus, matbu og veg eller inne i stovehus, soframt frostfritt vatsklosett eller klosett med flyttande baljar vert innreidd. Då skal desse reglane gjelda:

Det må ikkje kunna koma stank frå privetet til seterom, kjøken eller rom der ein har matvaror. Privetet skal ha tette veggjer og dør som kan haldast godt att. Det skal ha luftpipe og minst eitt vindauga som kann opnast til fri luft. Setet skal ha hengslelokk. Brukar ein flyttande baljar, skal dei stå i kasse på tett underlag. Det skal jamt tilførast eit strøymiddel og so mykje at innhaldet vert tildekt. Baljane skal tømast fyrr dei er $\frac{3}{4}$ fulle eller oftare, um helserådet av sanitære grunnar krev det. Etter kvar tøming skal baljane reingjerast skikkeleg.

Privetet skal alltid haldast reint.

- d. Lagar ein til pissoarar inne i stovehus, skal dei innreidast på same måten som klosettrom i stovehus. Lagar ein urinstader på andre stader, skal ein fylgja dei nærare fyresegner frå helserådet. Pissoarar skal ha avlaup til kloakk eller til ein annan stad som er godkjent av helserådet. Dei skal haldast godt reine.

Med umsyn til stank og tilsig skal det same gjelda for pissoarar som for privet.

§ 8. Avfall, skolvatn og anna ureinska frå hus eller verksemd må ikkje kastast kring husveggjene, so det kann spreida illtev eller vera til sanitær ulempe, men tømast i faste avfalls- eller gjødseldungar.

Der helserådet finn det turvande kann det krevja at av- 11 janr.
fallet vert brent eller at det vert bygt eller sett i stand tette
mura bingar — med lokk eller annan tett kasse — til å taka
upp skarn (lort) og urin frå folk og dyr.

Same fyresegner som for privet med umsyn til avstand
og tilsig skal gjelda for alle slag gjødsel- og avfallsdungar
og avfallsbingar. Dei må ikkje liggja nærare granneeigedom
og ålmenn veg enn 10 meter og ikkje ha uttak mot granne
eller veg. Køyrer en gjødsel eller avfall etter ålmenn veg,
må det gjerast soleis at ureinska ikkje skjemmer vegen.

Bingen eller kassen må tømast fyrr han er $\frac{3}{4}$ full, og
ofte fyllast på med litt strøymiddel.

Kloakk må ikkje skjemma offentleg veg eller vegveit.
Helserådet kann fastsetja korleis kloakken skal ordnast.

Huseigar pliktar å syta for at rennestein eller kloakk
vert reinska når det er turvande.

§ 9. Sjølvdaude dyr og dyr som er slakta for skuld
sjukdom, må ikkje kastast i elv eller vatn, men må brennast
upp, um helserådet so krev, eller gravast ned djupt nok på
stader som ikkje har tilsig til vatstak. I tilfelle smittsam
dyresjukdom som det offentlege tek seg av, må ein retta seg
etter dei fyresegner som til kvar tid gjeld i slike høve.

Um reinvatn.

§ 10. Brunn, bekk eller anna vatstak der det vert teke
drikkevatt til menneskje eller dyr, vatn til anna husbruk
eller til verksemdar som umset eller lagar til nærings- eller
njøtingsmiddel, må ikkje på nokon måte gjerast ureine. Vatn
til bruk som her er nemnt må ikkje takast frå vatstak som
ligg nærare enn 10 meter frå privet, gjødsla mark, kloakk-
utlaup, urinstad eller gjødselupplag eller som har tilsig frå
slike stader.

Brunnar for reinvatn skal på høveleg måte vernast mot
overvatn og dei skal tømast og reinskast minst 1 gong for
året eller so snart vatnet viser seg mindre godt eller når
helserådet av sanitære grunnar krev det. Dei skal ha ein
minst 20 cm høg kant eller karm av vatstett materiale, og
jorda må halla ned på alle sidor frå brunnen. Reinvats-
brunnar som ikkje er større enn 2 meter på kvar kant skal
vera steinsette på botnen og ha mura veggjer eller på annan
måte vera klædde på sidene, overbygde og ha hengslelokk.

Cisterner for regnvatt til bruk som framanfor nemnt, skal
vernast mot tilsig frå jorda ikring. Dei skal vera overbygde
og ha hengslelokk.

Brunnar som vert nytta av fleire huslydar skal ha heis

11 janr. med fast, tett bytte. Anna kjerald må då ikkje brukast i brunnen.

Meiner helserådet at mat- og drikkevatn frå vatsleidningar, brunnar, bekkjer eller andre vatstak er fårleg for menneskje eller dyr, kann det forbjoda det brukt, til urein-skapen er burte.

Um helseskadelege næringsmiddel.

§ 11. Til bruk for menneskje må ein ikkje bjoda fram, selja eller overføra på annan måte matvaror eller njotingsmiddel som er skjemde eller helseskadelege. Det same gjeld um bruksting som kann vera skadelege for helsa avdi dei inneheld forgiftige seremne.

Det er forbode å selja matvaror eller njotingsmiddel som er iblanda noko emne som helserådet meiner er skadeleg for helsa, eller som er skikka til å løyna at vara er skjemd.

Til dess veilone er bømte, kann helserådet forbjoda at det vert selt matvaror eller njotingsmiddel som kjem frå eller vert frambodne på stader der den rette reinsemda ikkje vert fylgd ved tilverking, handsaming, lagring eller ved sending av varone.

Til granskningar med tilføre av denne paragrafen kann helserådet taka ut turvande prøvor på varone, men eigaren kann krevja betaling etter vanleg pris ifall det syner seg at det er uturvande å gripa inn mot den vara det gjeld. Helsesrådet kann millombils forbjoda at det vert selt eller på annan måte overført matvaror eller njotingsmiddel som er kome frå eller vert selt på stader der det finst tilfelle — her medrekna basilleberarar — av fårleg smittsam sjukdom som kann verta spreidd med varone.

Når det trengst, kann helserådsordføraren gripa inn på vegne av helserådet, men han må snarast råd er leggja saka fram for rådet. Helserådet kann gjera vedtak um at varor som det syner seg er skadelege, skal gjerast til inkjes eller på annan måte gjerast uskadelege, på seljaran sin kostnad.

§ 12. Matvaror og alt anna etande må ein ikkje ha ståande i stoverom, utan i attletne reine skåp, skuffor eller bidne med lok på, soleis at det ikkje kjem noko ureint på dei. Kjøtt og fisk til sal må transporterast i tette, attletne kassar og i sumarvarmen nedlagt i is. Slike varor må minst mogeleg rørast med fingrane og ikkje på nokon måte av andre enn dei som handlar med varone.

Ved kvart tilfelle av sjukdom som anten er eller gjev mistanke um å vera kome upp ved njoting av skjemde matvaror eller bruk av ting som inneheld forgiftige eller får-

lege seremne, har helserådstilsynsmannen i krinsen eller i 11 janr. tilfelle den lækjar som har set til den sjuke utan dryggjing å segja frå til ordføraren i helserådet. Tilsynsmannen eller lækjaren skal samstundes gjeva ordføraren i helserådet opplysning um den trulege årsak til sjukdomen og andre turvande opplysningar.

Um fjøs og mjølkestell.

§ 13. Fjøs skal vera ljose, reine og vel utlufta. Fjøs skal verta haldne forsvarleg reine. Minst ein gong um året skal fjøsi vaskast med varmt såpevatn eller kalkvaskast og so utlufting med gjenomtrekk i fleire dagar. Kyrne må haldast reine. Mjølkebidne og mjølk må handsamast med den største reinsemd. Å drikka av mjølkespanna eller loka på mjølkespanni er forbode. Mjølk og fløyte må ein aldri ha ståande i rom der folk til dagleg held til eller i soverom.

I kvart fjøs skal det vera vaskevatsstol, vaskefat, såpe og reint handklæde. Den som mjølkar skal gå med reint kvitt armforklæde og må fyrr mjølkinga såpevaske hendene sine. Er kui tilsulka på juret eller bakparten, må ho vaskast der grundig og etterpå turkast vel med rein, turr, klut. Mjølki må ein snarast råd er bera ut or fjøset.

Stråfor må ikkje berast inn eller ikring i fjøset og gjødsel ikkje måkast ut so lenge mjølkinga står på. Heller ikkje må ein då ha fyre seg anna arbeid som valdar dust eller illtev.

Er det sjukdom i buskapen, eller otte for smittsam sjukdom i huslyden, skal alt sal av mjølk og anna budrätt stogga. Tilfellet må meldast til næraste helserådsmedlem som skal gjera dei turvande etterrøkjingar og gjeva melding til ordføraren i helserådet.

§ 14. Det er forbode å føra i handel mjølk frå kyr som har kalva for mindre enn 5 dagar sidan, eller som lid av tuberkulose, miltbrand, jursjukdom, septikæmi, langvarig diare eller andre sjukdomar som det fylgjer feber med. Lik eins er det forbode å selja mjølk frå kyr som ein doktorerer med lækjemiddel som kann gå over i mjølki, og vidare mjølk frå stader der folk lid av smittsam sjukdom. For tæringsjuke gjeld dei avgrensingar som fylgjer av fyresegnene i § 10 i tuberkuloselova frå 8 mai 1900.

Kvar fjøseigar eller mjølkehandlar med bustad i heradet har plikt til når helserådet krev det å leggja fram attest frå autorisera dyrlækjar um helsetilhøva for buskapen i fjøset soframnt ein har mistanke um at der er skadeleg helse-tilhøve.

11 janr.

§ 15. *Um meieri, ysteri og mjølkeutsal.*

- a. Meieri, ysteri og mjølkeutsal må ikkje innreidast eller takast i bruk fyrr melding er gjeve til helserådet og dette har gjeve si godkjenning.
- b. Rom der mjølk og mjølkeprodukt vert umsette og til-laga skal vera ljose og ha godt luftskifte. Golv, veggjer, tak og diskar skal vera i slik stand at dei lett kan hal-dast reine med vask. Diskar og golv må vaskast godt og vel kvar dag — vindaugo og dørar minst kvar veke og veggjer og tak minst kvar fjordungår. Målereidskap og kar må vera reine. Fluger må haldast burte.
- c. Tobakksrøyking og sputting i roma er forbode. Det må vera lett åtkome til vaskevatt, såpe og reint handklæde.
- d. Dei som arbeider med varone skal ha på seg heilt kvitt forklæde. Kvinnene skal og ha kvitt hovudplagg som dekkjer håret.
- e. Mjølk og mjølkeprodukt må ikkje havast eller gøymast saman med andre varor som kann gjeva dei usmak, skjemma dei eller på nokon måte gjera dei ureine.
- f. For meieri og ysteri som har utsal for mjølk eller mjølkeprodukt gjeld dessutan fyresegnene i § 16 um krambuder.
- g. I alle meieri, ysteri og mjølkeutsal skal vera uppslege eit eksemplar av desse fyresegnene.

§ 16.

Um krambuder.

- a. Alle krambuder skal haldast reine og godt utlufta. Utan-for inngongsdøra skal det vera fotskrapar. Bord og disk der ein sel nærings- eller njotingsmiddel ifra, skal vera tekt med ei plate av polert eller slipt stein eller anna ugjenomtrengeleg to. Golv, diskar og vektor skal kvar dag gjerast reine, vindaugo og dører minst kvar vike og krambud og lager må ha hovudreingjering minst kvart halvår. Turr feing er forbode, likeins sputting på golvet.

Finn helserådet det turvande kann det påby sputte-koppar. Det kann og fastsetja kva form og storleik dei skal ha. Sputtekoppane må over botnen vera tekte med våt sagmod, torvstrøy eller liknande. Dei må dagleg reingjerast og innhaldet brennast.

- b. Krambuder der matvaror eller njotingsmiddel vert til-laga, gøynd eller seld, må ikkje nyttast til soverom eller kjøken. I slike krambuder skal det vera reint vaskestell, såpe og reine handklæde og alle som handsamar varene skal ofte vaska hendene sine.

- c. Matvaror skal vernast mot dust og anna ureinskap, både 11 janr. i krambudene og i tillagings- og lagerrom. Varone må ikkje stå på golvet der dei vert til mein for reingjeringa, men setjast i vel reinhaldne og tildekte kar, skuffer, skåp med dører, hyller med forheng eller liknande. Er kjøtt upphengd, må det hanga fritt frå veggen. Vekt og mæle-reidskap må vera reine når dei vert nytta. Seljaren må ikkje pakka matvaror inn i aviser eller anna ureint papir. Når varor vert førde omkring må dei vernast mot regn, dust og all anna tilsulking.
- d. Tobakksrøyking er forbode i rom der matvaror vert selde. Det er forbode å sitja på eller hanga utover disken. Kundene må heller ikkje halda til i krambuda meir enn høgst turvande, men gå ut so snart dei er ekspedera.
- e. Kundene må ikkje røra andre varor enn dei kjøper. Pro-ver som ein har smakt på må gjerast til inkjes og ting som er bruka til det, t. d. kopp, skei eller liknande, må straks reingjerast og kokast.
- f. I kvar krambud skal eit eksemplar av desse fyresegnene vera uppslege.

§ 17.

Um bakeri.

- a. Bakeri og rom som står i ope samband med dette skal vera romlege og ljose med vindaugo som lett let seg opna. Dei må ikkje nyttast som soverom. Golv og tak må vera slik at dei lett kan haldast reine.

Uvedkomande ting som kann føra med seg dust eller vond lukt eller som kann vera til mein for reingjeringa må ikkje finnast i bakeri eller rom som står i ope sam-band med dette. I bakeri må ein ikkje vaska klæde, heller ikkje i rom som står i ope samband med dette.

- b. Golva må gjerast reine umhugsamt kvar dag når arbeidet er slutt, vindaugo og dører minst ein gong kvar vike og veggjer og tak minst kvart fjordungår. Medan rein-gjeringa står på må bakverk ikkje gøymast inne i bake-riet. Hyller og skåp må alltid haldast fri for dust, likeins må bord og alle ting som vert nytta til bakinga haldast umhugsamt reine og vera lett flyttande.

Turr feing er forbode.

- c. Smør, mjølk og anna som ein nyttar i bakverket må gøymast i reine attletne kar. Deig og slikt som ein stryk utover bakverk må ikkje tillagast meir enn som trengst for dagen. Strykeviskar og andre bakarreidska-par må reingjerast godt for kvar gong dei er nytta.
- d. Mjølsekkar må ein feia vel av fyrr dei vert tekne inn i bakeriet og tømde so ikkje baketroget vert skjemd på

11 janr.

nokon måte. All brensel må liggja i serskilde kassar og må ikkje vera slengt utover golvet. Oska og anna avfall må kvar dag havast ut or bakeriet.

- e. All slags bruk av tobakk og sputting på golvet er forbode. Pipe, tobakk og fyrstikker må ikkje leggjast slik at bakarvarone kann verta skjemde.
- f. I kvart bakeri skal det vera vaskestell, såpe og reine handklæde. Bakarane må alltid reinska neglene og vaska hendene og underarmene sine umhugsamt fyrr og etter kvar deig- og brødlaging. Likeins må dei vaska hendene etter dei har nytta klosettet.

Alltid medan bakinga står på skal bakarane ha på kvit, rein lereftsklædnad som ikkje må brukast utanfor bakeriet og som må vaskast minst 2 gonger um vika.

- g. Folk som har sår, svull eller utslett på armar eller hender må ikkje ha arbeid i bakeri.
- h. I kvart bakeri skal eit eksemplar av desse fyresegner vera uppslege.

§ 18. *Um slaktehus og pylsemakeri.*

- a. Slaktehus og pylsemakeri må ikkje innreidast eller takast i bruk fyrr melding er sendt til helserådet og dette har gjeve si godkjenning.

Roma skal vera ljose og reinslege med godt luftskifte. Dei må ikkje stå i ope samband med gjødselbinge, stall, fjøs, girsehus eller liknande og der må heller ikkje kunna koma vond lukt frå slike stader til roma.

Golva skal vera sementera og vasstette med fall og avlaup til kloakk med vasslås.

Der skal vera innlagt vatn med vask og spyleslange.

Golv, veggjer, tak, bord og disker m. m. skal alltid haldast i sovore stand at dei lett kan gjerast reine. Maskiner og reidskapar skal stå slik at helserådet lett kann ha tilsyn med dei.

Der må alltid gjennomførast den største reinsemd, både medan arbeidet står på og elles. Avfallet må strakst takast burt og leggjast i ein tett jærnkasse med tett lok. Kassen må tømast minst 3 gonger kvar vike i vinterhalvåret og kvar dag i sumarhalvåret. Etter kvar tøming må han vaskast umhugsamt og desinfiserast med klor-kalk. Innmaten må ikkje reingjerast i rom der ein har kjøtet. Der må takast umsyte for at fluger ikkje kjem inn i roma.

Krokar som kjøtet skal hanga på må vera fortina og stå soleis at kjøtet kann hanga fritt frå veggjen.

- b. Kvar dag etter at arbeidet er slutt skal bord, benker 11 janr. m. m. vaskast og golvet spylast. Vindaugo og dører må vaskast minst ein gong for vika og tak og veggjer minst ein gong kvar månad. Kjøtet må havast ut or det romet ein gjer reint medan reingjeringa står på.
- c. Folk som arbeider i slaktehus og pylsemakeri skal ha på seg reint, kvitt lereftsforklæde med ermer som må vaskast minst ein gong um vika.
Ved vasken skal det alltid vera såpe og reine handklæde, og alle som arbeider i verksemda skal jamleg vaska hendene sine. Fyrr dei tek til med arbeidet skal dei alltid vaska hender og armar.
- d. All slags bruk av tobakk er forbode. Likeins sputting på golvet.

§ 19. *Um vertshus og kaffistover.*

- a. I vertshus og kaffistover m. m. skal roma haldast reine og godt utlufta og der skal vera vaska kvar morgon.
- b. Sputting og turr feiing er forbode.
- c. Koppar, glas og andre matreidskapar skal kvar gong dei vert nytta vera heile og reine.
For oppvask av bordstell (koppar og anna bordstell) i herbyrge, losjibus, pensjonat, hotell og møterom der mat eller drykk vert bore fram, har Kongen utferda særskilde fyresegner som gjeld for heile landet, jfr. kongeleg resolusjon frå 2 februar og rundskriv frå Socialdepartementet 27 mars 1934.
- d. Koppar eller glas med skar eller sprekk i må ikkje brukast.
- e. Det er forbode å drikka av vassbytte, vasskjer eller vassause. Sams drikkekjerald er likeins forbode.
- f. Reglane ovanfor gjeld og møterom og større samkomor soframt der vert bore fram mat og drykk.

§ 20. *Um herbyrge og hotell.*

- a. I soverom må ikkje sova fleire enn at det vert minst 10 kubikkmeter luft på kvar. Vindaugsflata må vera minst 1/10 av golvflata. Roma som er i bruk må grundig utluftast og golva vaskast kvar dag. Hovudreingjering må det vera minst 4 gonger um året.
- b. Sengene skal ha putevar, underlakan og overbreidsle med lereftspose. Lakan, lereftspose og putevar skal skiftast for kvar ny gjest. Sengklæda skal vaskast minst 4 gonger um året og sengene skal stå oppbreidde minst 3 timar kvar dag til utlufting. Sputting på golvet er

- 11 janr. forbode. Nyttar ein sputtekoppar skal dei vera på lag halvfyllte med sagmod eller anna brennande to. Dei må tømast kvar dag og innhaldet brennast.
- c. I alle soverom skal det vera vatskaraff, vaskefat og såpe. Likeins eit vassglas og 1 handklæde for kvar losjerande. Handklæde må skiftast so ofte at det til kvar tid er reint og alltid for kvar ny gjest.
 - d. Kjem verten til kunnskap um at ein gjest lid av smittsam sjukdom, skal han straks melda frå til ordføraren i helserådet og fylgja dei påbod som han gjev.
 - e. Privet skal kvar dag ettersjåast og vaskast. Der må alltid vera nøgda klosettpapir.
 - f. I alle herbyrge og hotell skal det vera uppslege so mange serprent av desse fyresegnene som det trengst.

§ 21.

Um boksamlingar.

- a. Bøker må ikkje lånast ut til folk når anten dei sjølve eller huslyden deira har smittsam sjukdom.
- b. Bøker som er lånte ut til folk der det bryt ut smittsam sjukdom, må desinfiserast etter nærare avgjerd av ordføraren i helserådet fyrr dei vert lånte ut att.
- c. Alle bøker i offentlege boksamlingar skal ein gong um året verta ettersedde av den som styrer boksamlinga og tilsynsmannen for helserådet. Bøker som er fælt sulka og ille medfarne, skal då takast ut or boksamlingi og brennast upp.

§ 22.

Um smittsame sjukdomar.

- a. Når nokon som lid av tuberkulose i smittsam form, skifter bustad, skal dette meldast til ordføraren i helserådet av den som den sjuke flytjer frå. Same melding er den pliktig til å gjeva som tek imot ein sjuk med denne sjukdomen.
- b. I kvart sjukdomstilfelle som ein kan tru er fårleg og smittsam, skal kvar husbond som gjev melding um dette (sjå helselovi frå 16 mai 1860 § 14) syta for at den sjuke vert skild frå andre um det er høve til det. Avstengjinga gjeld både den sjuke og den som steller med han. Det same gjeld sengklæde, gangklæde og anna turvande som vert brukt, eller som den sjuke har brukt dei næraste dagane fyrr sjukdomen braut ut. Matvaror må ikkje uppbevarast i det romet der den sjuke er. Heller ikkje må uvedkomande folk få koma inn til den sjuke.
- c. Fyrr lækjar er komen og har gjeve nærare fyresegner, må samkvæme millom sjukestaden og andre stader vera

minst mogeleg. Folk som høyrer til same huslyd som 11 janr. den sjuke, må ikkje utan i naudshøve koma i møte eller samlingar, og slike møte må ikkje haldast i hus eller på tun der det er smittsam sjukdom, minder det skulde vera eit reint naudhøve.

- d. Frå slike stader må sal av matvaror stogga, til det vert gjeve lov av lækjaren. Born frå sovoren heim må ikkje koma i skule, fyrr lækjaren har gjeve løyve til det. Skulde sjukdomen vera hjå ein lærar, og han bur i same huset som skulen vert halden i, må denne stengjast til lækjaren har gjeve nærare fyresegn.

So snart ordføraren i helserådet har fått melding um tilfelle av smittsam sjukdom og dei rådgjerder som for høvet er tekne, skal han gjeva dei vidare fyresegner og ta dei rådgjerder som tilfellet krev.

Utanbygds folk må ikkje setjast burt i heradet på offentleg kostnad minder det ligg fyre attest frå lækjar um at vedkomande ikkje lid av nokon akutt smittsam sjukdom og heller ikkje kjem frå smitta hus som ikkje er desinfisera.

- e. Gangklæde, sengklaude og andre bruksting som har vore nytta av folk med smittsam sjukdom eller har vore i same romet som den sjuke, må ikkje avhendast til andre fyrr dei er forsvarleg reingjorde etter fyresegn frå ordføraren i helserådet.
- f. Rom der folk med smittsam sjukdom har halde til, må reingjerast etter fråsegn frå helserådet og dei må ikkje takast i bruk fyrr dei er reingjorde.
- g. Skuleborn som læraren trur har uty, skabb eller anna avåt som lett kan koma over på andre, skal sendast heim og ikkje ha tilgjenge til skulen fyrr dei er reine. Likeins skal læraren nekta skuleborn å koma på skulen, når det er smittsam sjukdom i heimen deira. Forbodet gjeld inntil lækjar er rådspurt.

§ 23.

Almenne fyresegner.

- a. Eigar eller leigar av hus er kvar for seg ansvarleg for at alle plikter som desse helsefyresegnene set fyre vert uppfylte.
- b. Um nokon ikke fullfører dei umbøtene som fylgjer av desse helsefyresegnene eller lovlege vedtak innan den fresten som helserådet har sett, kan umbøtene verta fullførde på vedkomande sin kostnad.
- c. Motstand eller brot mot desse fyresegnene vert straffa etter lovi (jfr. straffelovi § 357) og skal meldast til ordføraren i helserådet snarast råd er.

- 11 janr. d. Heradstyret syter for å få prenta helsefyresegnene so dei kan verta delt ut til kvar huslyd i heradet. Eit eks-emplar skal vera uppslege i kvart hus som vert brukt til møtehus. Likeins skal serprent av paragrafane 15, 16, 17, 18, 19 og 20 vera uppslege på alle dei stader som desse paragrafane gjeld for.
- e. Ordføraren i helserådet kann ta avgjerd på vegne av helserådet der det trengst snar avgjerd. Saka vert då å leggja fram på fyrste helserådsmøte.
- f. I ymse serhøve kan helserådet gjere lempingar og avvik frå desse fyresegnene.
- g. Desse fyresegnene tek til å gjelda 3 månader etter dei har fått kongeleg stadfesting.

11 janr. **Kongeleg resolusjon.**

- I. Med heimel i §§ 11 og 4 i lov um helseråd o. a. frå 16 mai 1860 med seinare brigde og § 3 i tuberkuloselevi frå 8 mai 1900 vert hermed stadfesting gjevi på vedtak av Eiken heradstyre, Vest-Agder fylke, i møte 21 februar 1934 um ålmenne helsefyresegner for heradet, epidemifyresegner og fyresegn um meldepikt når tuberkuløse sjuke skifter bustad — likevel med eit einskild brigde.
- II. Dei ålmenne helsefyresegner som no gjeld for heradet, stadfeste ved kongeleg resolusjon frå 19 september 1894 med tillegg, stadfest ved kongeleg resolusjon frå 16 mai 1924, vert hermed sette ut or kraft frå den tid dei nye fyresegnene tek til å gjelda.

Dei stadfeste nye fyresegner skal lyde so:

Helsefyresegner for Eiken herad.

Um helsekrinsar.

§ 1. Heradet skal vera delt i helsekrinsar med kvar sin tilsynsmann, vald millom medlemmene i helserådet. Tilsynsmennene har kvar i sin krins ei serskild plikt til å føra tilsyn med at fyresegnene vert gjennomførde og etterlevde. Dei skal veljast av helserådet i fyrste møte etter nytt heradstyreval og gjer teneste valbolken ut.

Um byggjing og bygningar.

§ 2. Den som vil byggja, gjera større vølingsarbeid på eller flytja hus (stovehus eller andre) skal, fyrr arbeidet vert sett i gang, melda frå til tilsynsmannen i krinsen eller ordføraren i helserådet og elles sjå etter at bygningsfyresegnene vert fylgde.

Desse bygningsfyresegnene gjeld for heradet:

11 janr.

- a. Avstanden millom stovehus og matbu på den eine sida og privet, stall, fjøs, grisehus, hønsehus eller pelsdyrgard på den andre sida må — so sant det let seg gjera utan større ulempe — vera minst 10 meter.
- b. Husa må setjast soleis at det kann koma mest mogeleg sol inn i stove- og soveroma. Dei må ikkje setjast soleis at dei tek solljoset burt frå andre stovehus.
- c. Matjorda må takast burt frå hustufta, som skal vera turr og forsvarleg utgrefta, soleis at det sikrar både mot flaumvatn og grunnvatn. Greftene skal gå so djupt som det er naudsynt for å få turr kjellar. Gardsrom og tun skal greftast og jamnast til so det ikkje vert vats- eller sølepyttar. Korkje hustuft, gardsrom eller tun må ha tilsig frå uthus, gjødselupplag eller kloakkutlaup.
- d. Stovehus skal byggjast på forsvarleg tett grunnmur av gråstein eller betong minst 30 cm høg over jorda. Der det ikkje er kjellar under huset skal det vera lufthol i muren på 2 motståande sider, kvart på minst 150 cm.² med smågitra rist. Millom grunnen og golvet i l. høgda må det vera minst 60 cm. Uppå grunnmuren skal det leggjast eit isolasjonslag.
- e. Rom til å bu i som ikkje har skråtak skal vera minst 2,40 meter høgt fra golv til tak. Loftsrom med skråtak som er etla til å bu i skal ha ei høgde frå golvet på minst 2,40 meter der det er høgast og minst 1,20 meter der det er lågast. I rom med skråtak som berre vert nytta som soverom kann tilsvarande høgde vera 2,30 meter og 1,20 meter.
- f. I stove- eller soverom må ein ikkje nytta kokeomn, minder det er sett upp damphetta med trekkhol til pipa.
I alle slike rom og i kjøken skal det vera minst eitt vindauga som kann opnast for frisk luft. I eldre hus der det ikkje er hekteglass, skal det — innan eit år etter at desse fyresegnene er teke til å gjelda — setjast inn minst eitt soverom i alle slike rom som her er nemnde. Glasflata i stoverom skal vera minst $\frac{1}{10}$ av golvflata.
Der ljostilhøvet er sers godt kann helserådet gjeva lov til mindre ljøsopning, og der ljostilhøvet er sers dårleg kann det krevja større ljøsopning.
- g. Ikkje i noko rom må det bu fleire menneskje enn at det vert minst 10 m.³ luft på kvar.

Um kjellarar,

§ 3. Kjellarar skal vera turre, reine og luftige.

Soframt det jamt vil setja seg vatn i ein kjellar, skal helse-

11 janr. rådet ha rett til å krevja sovora utgrøftning av grunnen at kjellaren kann halda seg turr.

Kjellaren skal ha vindauga eller annan opning som kann brukast for tilføring av frisk luft.

For kjellarrom som skal brukast til bustad for folk, til handel eller verkstad, skal desse fyresegnene gjelda:

Høgda frå golv til loft skal vera minst 2,25 meter. Jordkanten på utsida av muren må ingen stad vera meir enn $1\frac{1}{4}$ meter høgare enn kjellargolv. Murveggane skal utantil vera skilde frå jorda ved ei 60 cm breid luft- og ljøsgrav som skal gå minst 20 cm djupare ned enn kjellargolv og vera godt utgrefta.

Grunnen skal vera vel utgrefta og fylt med eit lag pukkestein minst 20 cm tjukt. Kjellarbustaden skal ha tregolv med betongunderlag.

Romet skal ha omn og frisk-luftventilasjon etter nærare fyresegn frå helserådet. Det skal ha minst eitt vindauga som kann opnast. Vindaugsflata skal vera minst $\frac{1}{10}$ av golvflata.

§ 4. Finn helserådet at bustad eller møterom er helse-skadeleg fordi de har for lite ljøs eller luft, er raskne, utette eller ureine, kann det forbjoda at dei vert nytta til dess veilone er retta.

Skulerom og andre møterom må ikkje takast i bruk fyrr dei er godkjende av helserådet.

Um møterom har Kongen utferda serskilde fyresegner som gjeld for heile landet. Likeins um skular.

Um husdyr.

§ 5. Husdyr med undantak av hund og katt må ikkje hysast i stovehus eller i rom der ein har matvaror, og frå dyrehusa må det ikkje kunna koma tilsig til slike rom, heller ikkje til brunn, bekk eller annan stad der ein tek drikkevatn til folk eller fe, eller til bruk i verksemdar som umset, handsamar eller lagar til nærings- eller nyttingsmiddel.

I tettbygde stork kann helserådet fastsetja serlege rådgjerder mot eller heilt forby at det vert halda husdyr, når husdyrhald er til sanitær ulempe.

Helserådet avgjer kva for stork til kvar tid skal gjelda for tettbygde.

Um verksemd.

§ 6. Vert nokor verksemd sett i drift som ved avfall, dust, røyk, larm, stank, giftgass eller på annan måte vert til mein for arbeidarane eller nærbuande, eller som helserådet meiner kan valda sanitære ulemper, skal planen for anlegget og drifta fyreått leggjast fram for helserådet som må ha godkjent det

fyr drifta tek til, Vedkomande har då å retta seg etter dei 11 janr. fyresegner og pålegg som helserådet gjev for å avvenda helse-skadeleg innverknad.

Alle verksemder av dette slaget skal helserådet ha tilsyn med. Syner det seg at nokor verksemd vert drive med større fåre for dei ålmenne helsetilhøve enn det naudsynleg fylgjer med verksemda, skal vedkomande retta seg etter dei pålegg som helserådet gjev for å hindra helsefåre.

Um garasjar har Kongen utferda serskilde fyresegner som gjeld for heile landet.

Um privet m. m.

§ 7.

- a. Til kvar bustad skal det høyra eit privet med minst eit kot for kvar 12 menneskje. Privetet må ikkje stå nærare stovehus, matbu, ålmenne veg eller sams privet veg enn 10 meter. Frå privetet må det ikkje kunna koma tilsig til nemnde hus eller stader og heller ikkje til vatstak eller brunn der ein tek vatn til husbruk, til folk eller fe. Det må heller ikkje koma tilsig til vatn som vert brukt i verksemder der det vert tillaga eller umsett nærings- eller njotingsmiddel.
- b. Ved bygningar og stader der det jamt samlast mykje folk, t. d. ved faste utstillingsplassar, kommunehus, kyrkjer, bedehus, hotell, skular, verkstader, ungdomshus eller andre møterom — skal det vera privet og urinstader serskilt for menn og kvinner og so store og soleis innreidde som helserådet i kvart høve fastset.
- c. Privetbingar skal vera innklædde og påfyllast strøy so ofte og so mykje at det ikkje vert vond lukt. Bingane må tømast fyrr dei er $\frac{3}{4}$ fulle, men minst 2 gongar um året — og elles når helserådet av sanitære grunnar krev det.

Med samtykkje frå helserådet kan privet innreidast i eigen bygning eller i annan uthusbygning med mindre fråstand enn 10 meter frå stovehus, matbu og veg eller inne i stovehus, soframt frostfritt vatsklosett eller klosett med flyttande baljar vert innreidd. Då skal desse reglane gjelda:

Det må ikkje kunna koma stank frå privetet til seterom, kjøken eller rom der ein har matvaror. Privetet skal ha tette veggjer og dør som kan haldast godt att. Det skal ha luftpipe og minst eitt vindauga som kann opnast til fri luft. Setet skal ha hengslelok. Brukar ein flyttande baljar, skal dei stå i kasse på tett underlag. Det skal jamt tilførast eit strøymiddel og so mykje at innhaldet vert tildekt. Baljane skal tømast fyrr dei er $\frac{3}{4}$ fulle eller

11 janr.

oftare, um helserådet av sanitære grunnar krev det. Etter kvar tøming skal baljane reingjerast skikkeleg.

Privetet skal alltid haldast reint.

- d. Lagar ein til pissoarar inne i stovehus, skal dei innreidast på same måten som klosettrom i stovehus. Lagar ein urin-stader på andre stader, skal ein fylgja dei nærare fyresegner frå helserådet. Pissoarar skal ha avlaup til kloakk eller til ein annan stad som er godkjent av helserådet. Dei skal haldast godt reine.

Med umsyn til stank og tilsig skal det same gjelda for pissoarar som for privet.

§ 8. Avfall, skolvatn og anna ureinska frå hus eller verksemd må ikkje kastast kring husveggjene, so det kann spreida illtev eller vera til sanitær ulempe, men tømast i faste avfalls- eller gjødseldungar.

Der helserådet finn det turvande kann det krevja at avfallet vert brent eller at det vert bygt eller sett i stand tette mura bingar — med lok eller annan tett kasse — til å taka upp skarn (lort) og urin frå folk og dyr.

Same fyresegner som for privet med umsyn til avstand og tilsig skal gjelda for alle slag gjødsel- og avfallsdungar og avfallsbingar. Dei må ikkje liggja nærare granneeigedom og ålmenn veg enn 10 meter og ikkje ha uttak mot granne eller veg. Køyrrer en gjødsel eller avfall etter ålmenn veg, må det gjerast soleis at ureinska ikkje skjemmer vegen.

Bingen eller kassen må tømast fyrr han er $\frac{3}{4}$ full, og ofte fyllast på med litt strøymiddel.

Kloakk må ikkje skjemma offentleg veg eller vegveit. Helserådet kann fastsetja korleis kloakken skal ordnast.

Huseigar pliktar å syta for at rennestein eller kloakk vert reinska når det er turvande.

§ 9. Sjølvdaude dyr og dyr som er slakta for skuld sjukdom, må ikkje kastast i elv eller vatn, men må brennast upp, um helserådet so krev, eller gravast ned djupt nok på stader som ikkje har tilsig til vatstak. I tilfelle smittsam dyresjukdom som det offentlege tek seg av, må ein retta seg etter dei fyresegner som til kvar tid gjeld i slike høve.

Um reinvatn.

§ 10. Brunn, bekk eller anna vatstak der det vert teke drikkevatn til menneskje eller dyr, vatn til anna husbruk eller til verksemdar som umset eller lagar til nærings- eller nytjingsmiddel, må ikkje på nokon måte gjerast ureine. Vatn til bruk som her er nemnt må ikkje takast frå vatstak som ligg nærare enn 10 meter frå privet, gjødsla mark, kloakkutlaup, urinstad eller gjødselupplag eller som har tilsig frå slike stader.

Brunnar for reinvatn skal på høveleg måte vernast mot 11 janr. overvatn og dei skal tømast og reinskast minst 1 gong for året eller so snart vatnet viser seg mindre godt eller når helserådet av sanitære grunnar krev det. Dei skal ha ein minst 20 cm høg kant eller karm av vatstett materiale, og jorda må halla ned på alle sidor frå brunnen. Reinvatsbrunnar som ikkje er større enn 2 meter på kvar kant skal vera steinsette på botnen og ha mura veggjer eller på annan måte vera klædde på sidene, overbygde og ha hengslelok.

Cisterner for regnvatn til bruk som framanfor nemnt, skal vernast mot tilsig frå jorda ikring. Dei skal vera overbygde og ha hengslelok.

Brunnar som vert nytta av fleire huslydar skal ha heis med fast, tett bytte. Anna kjerald må då ikkje brukast i brunnen.

Meiner helserådet at mat- og drikkevatt frå vatsleidningar, brunnar, bekkjer eller andre vatstak er fårleg for menneskje eller dyr, kann det forbjoda det brukt, til urenskapen er burte.

Um helseskadelege næringsmiddel.

§ 11. Til bruk for menneskje må ein ikkje bjoda fram, selja eller overføra på annan måte matvaror eller njotingsmiddel som er skjemde eller helseskadelege. Det same gjeld um bruksting som kann vera skadelege for helse avdi dei inneheld forgiftige seremne.

Det er forbode å selja matvaror eller njotingsmiddel som er iblanda noko emne som helserådet meiner er skadeleg for helse, eller som er skikka til å løynd at vara er skjemd.

Til dess veilone er bømte, kann helserådet forbjoda at det vert selt matvaror eller njotingsmiddel som kjem frå eller vert frambodne på stader der den rette reinsemda ikkje vert fylgd ved tilverking, handsaming, lagring eller ved sending av varone.

Til granskningar med tilføre av denne paragrafen kann helserådet taka ut turvande prøvor på varone, men eigaren kann krevja betaling etter vanleg pris ifall det syner seg at det er uturvande å gripa inn mot den vara det gjeld. Helserådet kann millombils forbjoda at det vert selt eller på annan måte overført matvaror eller njotingsmiddel som er kome frå eller vert selt på stader der det finst tilfelle — her medrekna bassilleberarar — av fårleg smittsam sjukdom som kann verta spreidd med varone.

Når det trengst, kann helserådsordføraren gripa inn på vegne av helserådet, men han må snarast råd er leggja saka fram for rådet. Helserådet kann gjera vedtak um at varor som det syner seg er skadelege, skal gjerast til inkjes eller på annan måte gjerast uskadelege, på seljaren sin kostnad.

11 janr. § 12. Matvaror og alt anna etande må ein ikkje ha ståande i stoverom, utan i attletne reine skåp, skuffor eller bidne med lok på, soleis at det ikkje kjem noko ureint på dei. Kjøtt og fisk til sal må transporterast i tette, attletne kassar og i sumarvarmen nedlagt i is. Slike varor må minst mogeleg rørast med fingrane og ikkje på nokon måte av andre enn dei som handlar med varone.

Ved kvart tilfelle av sjukdom som anten er eller gjev mistanke um å vera kome upp ved njoting av skjemde matvaror eller bruk av ting som inneheld forgiftige eller fårlege seremne, har helserådstilsynsmannen i krinsen eller i tilfelle den lækjar som har set til den sjuke utan dryggjing å segja frå til ordføraren i helserådet. Tilsynsmannen eller lækjaren skal samstundes gjeva ordføraren i helserådet opplysning um den trulege årsak til sjukdomen og andre turvande opplysningar.

Um fjøs og mjølkestell.

§ 13. Fjøs skal vera ljose, reine og vel utlufta. Der må vera storvask minst ein gong for året. Golv, veggjer og alt innbu skal då vaskast med varmt såpevatn og so utlufting med gjenomtrekk i fleire dagar. Kyrne må haldast reine. Mjølkebidne og mjølk må handsamast med den største reinsemd. Å drikka av mjølkespanna eller loka på mjølkespanni er forbode. Mjølk og fløyte må ein aldri ha ståande i rom der folk til dagleg held til eller i soverom.

I kvart fjøs skal det vera vaskevatsstol, vaskefat, såpe og reint handklæde. Den som mjølkar skal gå med reint kvitt armforklæde og må fyrr mjølkinga såpevaske hendene sine. Er kui tilsulka på juret eller bakparten, må ho vaskast der grundig og etterpå turkast vel med rein, turr, klut. Mjølki må ein snarast råd er bera ut or fjøset.

Stråfor må ikkje berast inn eller ikring i fjøset og gjødsel ikkje måkast ut so lenge mjølkinga står på. Heller ikkje må ein då ha fyre seg anna arbeid som valdar dust eller illtev.

Er det sjukdom i buskapen, eller otte for smittsam sjukdom i huslyden, skal alt sal av mjølk og anna budrätt stogga. Tilfellet må meldast til næraste helserådsmedlem som skal gjera dei turvande etterrøkjingar og gjeva melding til ordføraren i helserådet.

§ 14. Det er forbode å føra i handel mjølk frå kyr som har kalva for mindre enn 5 dagar sidan, eller som lid av tuberkulose, miltbrand, jursjukdom, septikæmi, langvarig diaré eller andre sjukdomar som det fylgjer feber med. Likeins er det forbode å selja mjølk frå kyr som ein doktorerer med lækjemiddel som kann gå over i mjølki, og vidare mjølk frå stader der folk lid av smittsam sjukdom. For tæringssjuke gjeld dei

avgrensingar som fylgjer av fyresegnene i § 10 i tuberkulose- 11 janr.
lova frå 8 mai 1900.

Kvar fjøseigar eller mjølkehandlar med bustad i heradet har plikt til når helserådet krev det å leggja fram attest frå autorisera dyrlækjar um helsetilhøva for buskapen i fjøset soframt ein har mistanke um at der er skadeleg helsetilhøve.

§ 15. *Um meieri, ysteri og mjølkeutsal.*

- a. Meieri, ysteri og mjølkeutsal må ikkje innreidast eller takast i bruk fyrr melding er gjeve til helserådet og dette har gjeve si godkjenning.
- b. Rom der mjølk og mjølkeprodukt vert umsette og tillaga skal vera ljose og ha godt luftskifte. Golv, veggjer, tak og diskar skal vera i slik stand at dei lett kan haldast reine med vask. Diskar og golv må vaskast godt og vel kvar dag — vindaugo og dørar minst kvar vike og veggjer og tak minst kvar fjordungår. Måleridskap og kar må vera reine. Fluger må haldast burte.
- c. Tobakksrøyking og sputting i roma er forbode. Det må vera lett åtkome til vaskevatt, såpe og reint handklæde.
- d. Dei som arbeider med varone skal ha på seg heilt kvitt forklæde. Kvinnene skal og ha kvitt hovudplagg som dekkjer håret.
- e. Mjølk og mjølkeprodukt må ikkje havast eller gøymast saman med andre varor som kann gjeva dei usmak, skjemma dei eller på nokon måte gjera dei ureine.
- f. For meieri og ysteri som har utsal for mjølk eller mjølkeprodukt gjeld dessutan fyresegnene i § 16 um krambuder.
- g. I alle meieri, ysteri og mjølkeutsal skal vera uppslege eit eksemplar av desse fyresegnene.

§ 16. *Um krambuder.*

- a. Alle krambuder skal haldast reine og godt utlufta. Utanfor inngongsdøra skal det vera fotskrapar. Bord og disk der ein sel nærings- eller njotingsmiddel ifra, skal vera tekt med ei plate av polert eller slipt stein eller anna ugjenomtrengeleg to. Golv, diskar og vekter skal kvar dag gjerast reine, vindaugo og dører minst kvar vike og krambud og lager må ha hovudreingjering minst kvart halvår. Turr feing er forbode, likeins sputting på golvet.

Finn helserådet det turvande kann det påby sputtekoppar. Det kann og fastsetja kva form og storleik dei skal ha. Sputtekoppene må over botnen vera tekte med våt sagmod, torvstrøy eller liknande. Dei må dagleg rein-gjerast og innhaldet brennast.

- 11 janr. b. Krambuder der matvaror eller njotingsmiddel vert tillaga, gøymd eller seld, må ikkje nyttast til soverom eller kjøken. I slike krambuder skal det vera reint vaskestell, såpe og reine handklæde og alle som handsamar varone skal ofte vaska hendene sine.
- c. Matvaror skal vernast mot dust og anna ureinskap, både i krambudene og i tillagings- og lagerrom. Varone må ikkje stå på golvet der dei vert til mein for reingjeringa, men setjast i vel reinhaldne og tildekte kar, skuffer, skåp med dører, hyller med forheng eller liknande. Er kjøtt upphengd, må det hanga fritt frå veggen. Vekt og mæle-reidskap må vera reine når dei vert nytta. Seljaren må ikkje pakka matvaror inn i aviser eller anna ureint papir. Når varer vert førde umkring, må dei vernast mot regn, dust og all anna tilsulking.
- d. Tobakksrøyking er forbode i rom der matvaror vert selde. Det er forbode å sitja på eller hanga utover disken. Kundene må heller ikkje halda til i krambuda meir enn høgst turvande, men gå ut so snart dei er ekspedera.
- e. Kundene må ikkje røra andre varor enn dei kjøper. Prøver som ein har smakt på må gjerast til inkjes og ting som er bruka til det, t. d. kopp, skei eller liknande, må straks reingjerast og kokast.
- f. I kvar krambud skal eit eksemplar av desse fyresegnene vera uppslege.

§ 17.

Um bakeri.

- a. Bakeri og rom som står i ope samband med dette skal vera romlege og ljose med vindaugo som lett let seg opna. Dei må ikkje nyttast som soverom. Golv og tak må vera slik at dei lett kan haldast reine.

Uvedkomande ting som kann føra med seg dust eller vond lukt eller som kann vera til mein for reingjeringa må ikkje finnast i bakeri eller rom som står i ope samband med dette. I bakeri må ein ikkje vaska klæde, heller ikkje i rom som står i ope samband med dette.

- b. Golva må gjerast reine umhugsamt kvar dag når arbeidet er slutt, vindaugo og dører minst ein gong kvar vike og veggjer og tak minst kvart fjordungår. Medan reingjeringa står på, må bakverk ikkje gøymast inne i bakeriet. Hyller og skåp må alltid haldast fri for dust, likeins må bord og alle ting som vert nytta til bakinga haldast umhugsamt reine og vera lett flyttande.

Turr feiing er forbode.

- c. Smør, mjølk og anna som ein nyttar i bakverket må gøymast i reine attletne kar. Deig og slikt som ein stryk

utover bakverk må ikkje tillagast meir enn som trengst 11 janr. for dagen. Strykeviskar og andre bakarreidskapar må reingjerast godt for kvar gong dei er nytta.

d. Mjølsekkar må ein feia vel av fyrr dei vert tekne inn i bakeriet og tømde so ikkje baketroget vert skjemd på nokon måte. All brensel må liggja i serskilde kassar og må ikkje vera slengt utover golvet. Oska og anna avfall må kvar dag havast ut or bakeriet.

e. All slags bruk av tobakk og sputting på golvet er forbode. Pipe, tobakk og fyrstikker må ikkje leggjast slik at bakarvarone kann verta skjemde.

f. I kvart bakeri skal det vera vaskestell, såpe og reine handklæde. Bakarane må alltid reinska neglene og vaska hendene og underarmene sine umhugsamt fyrr og etter kvar deig- og brødlaging. Likeins må dei vaska hendene etter dei har nytta klosettet.

Alltid medan bakinga står på skal bakarane ha på kvit, rein lereftsklædnad som ikkje må brukast utanfor bakeriet og som må vaskast minst 2 gonger um vika.

g. Folk som har sår, svull eller utslett på armar eller hender må ikkje ha arbeid i bakeri.

h. I kvart bakeri skal eit eksemplar av desse fyresegner vera uppslege.

§ 18. *Um slaktehus og pylsemakeri.*

a. Slaktehus og pylsemakeri må ikkje innreidast eller takast i bruk fyrr melding er sendt til helserådet og dette har gjeve si godkjenning.

Roma skal vera ljose og reinslege med godt luftskifte. Dei må ikkje stå i ope samband med gjødselbinge, stall, fjøs, grisehus eller liknande og der må heller ikkje kunna koma vond lukt frå slike stader til roma.

Golva skål vera sementera og vassette med fall og avlaup til kloakk med vasslås.

Der skal vera innlagt vatn med vask og spyleslange.

Golv, veggjer, tak, bord og diskar m. m. skal alltid haldast i sovore stand at dei lett kan gjerast reine. Maskiner og reidskapar skal stå slik at helserådet lett kann ha tilsyn med dei.

Der må alltid gjennomførast den største reinsemd, både medan arbeidet står på og elles. Avfallet må strakst takast burt og leggjast i ein tett jarnkasse med tett lok. Kassen må tømast minst 3 gonger kvar vike i vinterhalvåret og kvar dag i sumarhalvåret. Etter kvar tøming må han vaskast umhugsamt og desinfiserast med klorkalk. Inn-

11 janr.

maten må ikkje reingjerast i rom der ein har kjøtet. Der må takast umsyte for at fluger ikkje kjem inn i roma.

Krokar som kjøtet skal hanga på må vera fortina og stå soleis at kjøtet kann hanga fritt frå veggen.

- b. Kvar dag etter at arbeidet er slutt skal bord, benker m. m. vaskast og golvet spylast. Vindaugo og dører må vaskast minst ein gong for vika og tak og veggjer minst ein gong kvar månad. Kjøtet må havast ut or det romet ein gjer reint medan reingjeringa står på.
- c. Folk som arbeider i slaktehus og pylsemakeri skal ha på seg reint, kvitt lereftsforklæde med ermer som må vaskast minst ein gong um vika.

Ved vasken skal det alltid vera såpe og reine handklæde, og alle som arbeider i verksemda skal jamleg vaska hendene sine. Fyrr dei tek til med arbeidet, skal dei alltid vaska hender og armar.

- d. All slags bruk av tobakk er forbode. Likeins sputting på golvet.

§ 19. *Um vertshus og kaffistover.*

- a. I vertshus og kaffistover m. m. skal roma haldast reine og godt utlufta og der skal vera vaska kvar morgon.
- b. Sputting og turr feing er forbode.
- c. Koppar, glas og andre matreidskapar skal kvar gong dei vert nytta, vera heile og reine. For oppvask av bordstell (koppar og anna bordstell) i herbyrge, losjhus, pensjonat, hotell og møterom der mat eller drykk vert bore fram, har Kongen utferda serskilde fyresegner som gjeld for heile landet (jfr. kgl. res. frå 2 februar og rundskriv frå Socialdepartementet 27 mars 1934).
- d. Koppar eller glas med skar eller sprekk i må ikkje brukast.
- e. Det er forbode å drikka av vassbytte, vasskjer eller vassause. Sams drikkekjerald er likeins forbode.
- f. Reglane ovanfor gjeld og møterom og større samkomor soframnt der vert bore fram mat og drykk.

§ 20. *Um herbyrge og hotell.*

- a. I soverom må ikkje sova fleire enn at det vert minst 10 kubikkmeter luft på kvar. Vindaugsflata må vera minst $\frac{1}{10}$ av golvflata. Roma som er i bruk må grundig utluftast og golva vaskast kvar dag. Hovudreingjering må det vera minst 4 gonger um året.
- b. Sengene skal ha putevar, underlakan og overbreidsle med lereftspose. Lakan, lereftspose og putevar skal skiftast for kvar ny gjest. Sengklæda skal vaskast minst 4 gonger um året og sengene skal stå oppbreidde minst 3 timar

- kvar dag til utluffing. Sputting på golvet er forbode. 11 janr. Nyttar ein sputtekoppar skal dei vera på lag halvfyllte med sagmod eller anna brennande to. Dei må tømast kvar dag og innhaldet brennast.
- c. I alle soverom skal det vera vatskaraff, vaskefat og såpe. Likeins eit vatsglass og 1 handklæde for kvar losjerande. Handklæde må skiftast so ofte at det til kvar tid er reint og alltid for kvar ny gjest.
 - d. Kjem verten til kunnskap um at ein gjest lid av smittsam sjukdom, skal han straks melda frå til ordføraren i helse-rådet og fylgja dei påbod som han gjev.
 - e. Privet skal kvar dag ettersjåast og vaskast. Der må alltid vera nøgda klosettpapir.
 - f. I alle herbyrge og hotell skal det vera uppslege so mange serprent av desse fyresegnene som det trengst.

§ 21.

Um boksamlingar.

- a. Bøker må ikkje lånast ut til folk når anten dei sjølv eller huslyden deira har smittsam sjukdom.
- b. Bøker som er lånte ut til folk der det bryt ut smittsam sjukdom, må desinfiserast etter nærare avgjerd av ord-føraren i helse-rådet fyrr dei vert lånte ut att.
- c. Alle bøker i offentlege boksamlingar skal ein gong um året verta ettersedde av den som styrer boksamlinga og tilsynsmannen for helse-rådet. Bøker som er fælt sulka og ille medfarne, skal då takast ut or boksamlingi og bren-nast upp.

§ 22.

Um smittsame sjukdomar.

- a. Når nokon som lid av tuberkulose i smittsam form, skifter bustad, skal dette meldast til ordføraren i helse-rådet av den som den sjuke flytjer frå. Same melding er den pliktig til å gjeva som tek imot ein sjuk med denne sjukdomen.
- b. I kvart sjukdomstilfelle som ein kan tru er fårleg og smitt-sam skal kvar husbond som gjev melding um dette (sjå helselovi frå 16 mai 1860 § 14) syta for at den sjuke vert skild frå andre um det er høve til det. Avstengjinga gjeld både den sjuke og den som steller med han. Det same gjeld sengklæde, gangklæde og anna turvande som vert brukt, eller som den sjuke har brukt dei næraste dagane fyrr sjukdomen braut ut. Matvaror må ikkje uppbevarast i det romet der den sjuke er. Heller ikkje må uvedko-mande folk få koma inn til den sjuke.
- c. Fyrr lækjar er komen og har gjeve nærare fyresegner, må samkvæme millom sjukestaden og andre stader vera minst mogeleg. Folk som høyrer til same huslyd som den

11 janr.

sjuke, må ikkje utan i naudshøve koma i møte eller samlingar, og slike møte må ikkje haldast i hus eller på tun der det er smittsam sjukdom, minder det skulde vera eit reint naudhøve.

- d. Frå slike stader må sal av matvaror stogga, til det vert gjeve lov av lækjaren. Born frå sovoren heim må ikkje koma i skule, fyrr lækjaren har gjeve løyve til det. Skulde sjukdomen vera hjå ein lærar, og han bur i same huset som skulen vert halden i, må denne stengjast til lækjaren har gjeve nærare fyresegn.

So snart ordføraren i helserådet har fått melding um tilfelle av smittsam sjukdom og dei rådgjerdar som for høvet er tekne, skal han gjeva dei vidare fyresegnar og ta dei rådgjerdar som tilfellet krev.

Utanbygds folk må ikkje setjast burt i heradet på offentleg kostnad minder det ligg fyre attest frå lækjar um at vedkommande ikkje lid av nokon akutt smittsam sjukdom og heller ikkje kjem frå smitta hus som ikkje er desinfisera.

- e. Gangklæde, sengklæde og andre bruksting som har vore nytta av folk med smittsam sjukdom eller har vore i same romet som den sjuke, må ikkje avhendast til andre fyrr dei er forsvarleg reingjorde etter fyresegn frå ordføraren i helserådet.

- f. Rom der folk med smittsam sjukdom har halde til, må reingjerast etter fråsegn frå helserådet og dei må ikkje takast i bruk fyrr dei er reingjorde.

- g. Skuleborn som læraren trur har uty, skabb eller anna avåt som lett kan koma over på andre, skal sendast heim og ikkje ha tilgjenge til skulden fyrr dei er reine. Likeins skal læraren nekta skuleborn å koma på skulen, når det er smittsam sjukdom i heimen deira. Forbodet gjeld inntil lækjar er rådspurt.

Almenne fyresegnar.

§ 23.

- a. Eigar eller leigar av hus er kvar for seg ansvarleg for at alle plikter som desse helsefyresegnene set fyre vert opppfylte.
- b. Um nokon ikke fullfører dei umbøtene som fylgjer av desse helsefyresegnene eller lovlege vedtak innan den fresten som helserådet har sett, kan umbøtene verta fullførde på vedkommande sin kostnad.
- c. Motstand eller brøt mot desse fyresegnene vert straffa etter lovi (jfr. straffelov § 357) og skal meldast til ordføraren i helserådet snarast råd er.

- d. Heradstyret syter for å få prenta helsefyresegnene so dei 11 janr. kan verta delt ut til kvar huslyd i heradet. Eit eksemplar skal vera uppslege i kvart hus som vert brukt til møtehus. Likeeins skal serprent av paragrafane 15, 16, 17, 18, 19 og 20 vera uppslege på alle dei stader som desse paragrafane gjeld for.
- e. Ordføraren i helserådet kann ta avgjerd på vegne av helse- rådet der det trengst snar avgjerd. Saka vert då å leggja fram på fyrste helserådsmøte.
- f. I ymse serhøve kan helserådet gjera lempingar og avvik frå desse fyresegnene.
- g. Desse fyresegnene tek til å gjelda 3 månader etter dei har fått kongeleg stadfesting.

Kongeleg resolusjon.

11 janr.

- I. Med heimel i §§ 11 og 4 i lov frå 16 mai 1860 um helseråd o. a., jfr. lov nr. 15 frå 6 juni 1930, og med heimel i § 3 i tuberkuloselovi frå 8 mai 1900 vert stadfesting gjevi på vedtak av heradstyri for Inderøy, Sparbu, Sandvøllan og Røra herad, Nord-Trøndelag fylke, i møte (i same fylgd) 16 april, 31 mai, 7 og 12 september 1934 um å lmenne helsefyresegner, epidemi- fyresegner og fyresegn um meldeplikt når tuberkuløse sjuke skifter bustad — for kvart av heradi — likevel med einskilde brigde.
 - II. Dei ålmenne helsefyresegner som no gjeld for Inderøy herad (Sandvøllan og Røra herad), stadfeste ved kongeleg resolusjon frå 14 april 1894, og for Sparbu herad, stad- feste ved kongeleg resolusjon frå 27 oktober 1894 med tillegg frå 10 april 1915, vidare dei epidemifyresegnene som ved kongeleg resolusjon frå 8 desember 1900 er stad- feste for heradi Inderøy og Sparbu og som og gjeld for Sandvøllan og Røra herad, og endeleg tuberkulosefyre- segni som for alle fire heradi er stadfeste ved den norske regjering's resolusjon frå 1 desember 1911 — vert sette ut or kraft frå den tid dei nye fyresegnene tek til å gjelda.
- Dei stadfeste nye fyresegnene skal lyde so:

Helsefyresegner for Inderøy, Sparbu, Sand-
vøllan og Røra herad.

Um helsekrinsar.

§ 1. Heradet skal vera delt i helsekrinsar med kvar sin tilsynsmann, vald millom medlemene i helserådet. Tilsyns- mennene har kvar i sin krins ei serskild plikt til å føra tilsyn med at fyresegnene vert gjennomførde og etterlevde. Dei skal veljast av helserådet i fyrste møte etter nytt heradstyreval og gjer teneste valbolken ut.

11 janr.

Um byggjing og bygningar.

§ 2. Den som vil byggja, gjera større vélingsarbeid på eller flytja hus (stovehus eller andre) skal, fyrr arbeidet vert sett i gang, melde frå til tilsynsmannen i krinsen eller ordføraren i helserådet og elles sjå etter at bygningsfyresegnene vert fylgde.

Desse bygningsfyresegnene gjeld for heradet:

- a. Avstanden millom stovehus og matbu på den eine sida og privet, stall, fjøs, grisehus, hønsehus eller pelsdyrgard på den andre sida må — so sant det let seg gjera utan større ulempe — vera minst 10 meter.
- b. Husa må setjast soleis at det kann koma mest mogeleg sol inn i stove- og soveroma. Dei må ikkje setjast soleis at dei tek solljoset burt frå andre stovehus.
- c. Matjorda må takast burt frå hustufta, som skal vera turr og forsvarleg utgrefta, soleis at det sikrar både mot flaumvatn og grunnvatn. Grefteene skal gå so djupt som det er naudsynt for å få turr kjellar. Gardsrom og tun skal grefast og jamnast til so det ikkje vert vats- eller søylepyttar. Korkje hustuft, gardsrom eller tun må ha tilsig frå uthus, gjødselupplag eller kloakkutlaup.
- d. Stovehus skal byggjast på forsvarleg tett grunnmur av gråstein eller betong minst 30 cm. høg over jorda. Der det ikkje er kjellar under huset skal det vera lufthol i muren på 2 motståande sider, kvart på minst 150 cm.² med smågitra rist. Millom grunnen og golvet i 1. høgda må det vera minst 60 cm. Uppå grunnmuren skal det leggjast eit isolasjonslag.
- e. Rom til å bu i som ikkje har skråtak skal vera minst 2,30 m høgt fra golv til tak. Loftsrom med skråtak som er etla til å bu i skal ha ei høgde frå golvet på minst 2,30 m der det er høgast og minst 1,25 m der det er lågast. I rom med skråtak som berre vert nytta som soverom kann tilsvarende høgde vera 2,20 m og 1,20 m.
- f. I stove- eller soverom må ein ikkje nytta kokeomn, minder det er sett upp damphetta med trekkhol til pipa.

I alle slike rom og i kjøken skal det vera minst eit vindauga som kann opnast for frisk luft. I eldre hus der det ikke er hekteglass, skal det — innan eit år etter at desse fyresegnene er teke til å gjelda — setjast inn minst eit sovore i alle slike rom som her er nemnt. Glasflata i stoverom skal vera minst $\frac{1}{10}$ av golvflata.

Der ljostilhøvet er sers godt kann helserådet gjeva lov til mindre ljøsopning, og der ljostilhøvet er sers dårlegt kann det krevja større ljøsopning.

- g. Ikkje i noko rom må det bu fleire menneskje enn at det vert minst 10 m.³ luft på kvar.

Um kjellarar.

11 janr.

§ 3. Kjellarar skal vera turre, reine og luftige.

Soframt det jamnt vil setja seg vatn i ein kjellar, skal helserådet ha rett til å krevja sovora utgrøfting av grunnen at kjellaren kann halda seg turr.

Kjellaren skal ha vindauga eller annan opning som kan brukast for tilføring av frisk luft.

For kjellarrom som skal brukast til bustad for folk, til handel eller verkstad, skal desse fyresegnene gjelda:

Høgda frå golv til loft skal vera minst 2,25 meter. Jordkanten på utsida av muren må ingen stad vera meir enn $1\frac{1}{4}$ meter høgare enn kjellargolv. Murveggane skal utantil vera skilde frå jorda ved ei 60 cm breid luft- og ljosgrav som skal gå minst 20 cm djupare ned enn kjellargolv og vera godt utgrefta.

Grunnen skal vera vel utgrefta og fyllt med eit lag pukkestein minst 20 cm tjukt. Kjellarbustaden skal ha tregolv med betongunderlag.

Romet skal ha omn og frisk luftventilasjon etter nærare fyresegn frå helserådet. Det skal ha minst eitt vindauga som kann opnast. Vindaugsflata skal vera minst $\frac{1}{10}$ av golvflata.

§ 4. Finn helserådet at bustad eller møterom er helsekadeleg fordi de har for lite ljøs eller luft, er raskne, utette eller ureine, kann det forbjoda at dei vert nytta til dess veilone er retta. Det same gjeld skip, motorbåtar og andre farty.

Skulerom og andre møterom må ikkje takast i bruk fyrr dei er godkjende av helserådet.

Um møterom har Kongen utferda serskilde fyresegner som gjeld for heile landet. Likeins um skular.

Um husdyr.

§ 5. Husdyr med undantak av hund og katt må ikkje hysast i stovohus eller i rom der ein har matvaror, og frå dyrehusa må det ikkje kunna koma tilsig til slike rom, heller ikkje til brunn, bekk eller annan stad der ein tek drikkevatn til folk eller fe, eller til bruk i verksemdar som umset, hand-samar eller lagar til nærings- eller njotingsmiddel.

I tettbygde strok kann helserådet fastsetja serlege rådgjerder mot eller heilt forby at det vert halde husdyr, når husdyrhald er til sanitær ulempe.

Helserådet avgjer kva for strok til kvar tid skal gjelda for tettbygd.

Um verksemd.

§ 6. Vert nokor verksemd sett i drift som ved avfall, dust, røyk, larm, stank, giftgass eller på annan måte vert til mein for arbeiderane eller nærbuande, eller som helserådet meiner

11 janr. kann valda sanitære ulemper, skal planen for anlegget og drifta fyreåt leggjast fram for helserådet som må ha godkjent det fyrr drifta tek til. Vedkomande har då å retta seg etter dei fyresegner og pålegg som helserådet gjev for å avvenda helse-skadeleg innverknad.

Alle verksemdar av dette slaget skal helserådet ha tilsyn med. Syner det seg at nokor verksemd vert drive med større fåre for dei ålmenne helsetilhøve enn det naudsynleg fylgjer med verksemda, skal vedkomande retta seg etter dei pålegg som helserådet gjev for å hindra helsefåre.

Um garasjar har Kongen utferda serskilde fyresegner som gjeld for heile landet.

§ 7.

Um privet m. v.

- a. Til kvar bustad skal det høyra eit privet med minst eit kot for kvar 12 menneskje. Privetet må ikkje stå nærare stovehus, matbu, ålmenn veg eller sams privat veg enn 10 meter. Frå privetet må det ikkje kunna koma tilsig til nemnde hus eller stader og heller ikkje til vatstak eller brunn der ein tek vatn til husbruk, til folk eller fe. Det må heller ikkje koma tilsig til vatn som vert brukt i verksemdar der det vert tillaga eller umsett nærings- eller njotingsmiddel.
- b. Ved bygningar og stader der det jamt samlast mykje folk, t. d. ved faste utstillingsplassar, kommunehus, kyrkjer, bedehus, hotell, skular, verkstader, ungdomshus eller andre møterom — skal det vera privet og urinstader serskilt for menn og kvinner og so store og soleis innreidde som helserådet i kvart høve fastset.
- c. Privetbingar skal vera innklædde og påfyllast strøy so ofte og so mykje at det ikkje vert vond lukt. Bingane må tømast fyrr dei er $\frac{3}{4}$ fulle, men minst 2 gongar um året — og elles når helserådet av sanitære grunnar krev det.

Med samtykkje frå helserådet kan privet innreidast i eigen bygning eller i annan uthusbygning med mindre fråstand enn 10 meter frå stovehus, matbu og veg eller inne i stovehus, soframnt frostfritt vatsklosett eller klosett med flyttande baljar vert innreidd. Då skal desse reglane gjelda:

Det må ikkje kunna koma stank frå privetet til seterom, kjøken eller rom der ein har matvaror. Privetet skal ha tette veggjer og dør som kan haldast godt att. Det skal ha luftpipa og minst eit vindauga som kann opnast til fri luft. Setet skal ha hengslelok. Brukar ein flyttande baljar, skal dei stå i kasse på tett underlag. Det skal jamt

tilførast eit strøymiddel og so mykje at innhaldet vert til- 11 janr.
dekt. Baljane skal tømast fyrr dei er $\frac{3}{4}$ fulle eller oftare,
um helserådet av sanitære grunnar krev det. Etter kvar
tøming skal baljane reingjerast skikkeleg.

Privetet skal alltid haldast reint.

d. Lagar ein til pissoarar inne i stovehus, skal dei innreidast
på same måten som klosettrom i stovehus. Lagar ein
urinstader på andre stader, skal ein fylgja dei nærare fyre-
segner frå helserådet. Pissoarar skal ha avlaup til kloakk
eller til ein annan stad som er godkjent av helserådet. Dei
skal haldast godt reine.

Med omsyn til stank og tilsig skal det same gjelda for
pissoarar som for privet.

§ 8. Avfall, skolvatn og anna ureinska frå hus eller verks-
emd må ikkje kastast kring husveggjene, so det kann spreida
illtev eller vera til sanitær ulempe, men tømast i faste avfalls-
eller gjødseldungar.

Der helserådet finn det turvande kann det krevja at av-
fallet vert brent eller at det vert bygt eller sett i stand tette
mura bingar — med lok eller annan tett kasse — til å taka
upp skarn (lort) og urin frå folk og dyr.

Same fyresegner som for privet med omsyn til avstand og
tilsig skal gjelda for alle slags gjødsel- og avfallsdungar og
avfallsbingar. Dei må ikkje liggja nærare granneeigedom og
ålmenn veg enn 10 meter og ikkje ha uttak mot granne eller
veg. Køyrer en gjødsel eller avfall etter ålmen veg, må det
gjerast soleis at ureinska ikkje skjemmer vegen.

Bingen eller kassen må tømast fyrr han er $\frac{3}{4}$ full, og ofte
fyllast på med litt strøymiddel.

Kloakk må ikkje skjemma offentleg veg eller vegveit.
Helserådet kann fastsetja korleis kloakken skal ordnast.

Huseigar pliktar å syta for at rennestein eller kloakk vert
reinska når det er turvande.

§ 9. Sjølvdaude dyr og dyr som er slakta for skuld sjuk-
dom, må ikkje kastast i elv eller vatn, men må brennast upp,
um helserådet so krev, eller gravast ned djupt nok på stader
som ikkje har tilsig til vatstak. I tilfelle smittsam dyresjuk-
dom som det offentlege tek seg av, må ein retta seg etter dei
lovfyresegner som til kvar tid gjeld i slike høve.

Um reinvatn.

§ 10. Brunn, bekk eller anna vatstak der det vert teke
drikkevatt til menneskje eller dyr, vatn til anna husbruk
eller til verksemdar som umset eller lagar til nærings- eller
njøtingsmiddel, må ikkje på nokon måte gjerast ureine. Vatn
til bruk som her er nemnt må ikkje takast frå vatstak som

11 janr. ligg nærare enn 10 meter frå privet, gjødsla mark, kloakkutlaup, urinstad eller gjødselupplag eller som har tilsig frå slike stader.

Brunnar for reinvatn skal på høveleg måte vernast mot overvatn og dei skal tømast og reinskast minst 1 gong for året eller so snart vatnet viser seg mindre godt eller når helserådet av sanitære grunnar krev det. Dei skal ha ein minst 20 cm høg kant eller karm av vatstett materiale, og jorda må halla ned på alle sidor frå brunnen. Reinvatsbrunnar som ikkje er større enn 2 meter på kvar kant skal vera steinsette på botnen og ha mura veggjer eller på annan måte klædde på sidene, overbygde og ha hengslelok.

Cisterner for regnvatn til bruk som framanfor nemnt, skal vernast mot tilsig frå jorda ikring. Dei skal vera overbygde og ha hengslelok.

Brunnar som vert nytta av fleire huslydar skal ha heis med fast, tett bytta. Anna kjerald må då ikkje brukast i brunnen.

Meiner helserådet at mat- og drikkevatt frå vatsleidningar, brunnar, bekkjer eller andre vatstak er fårleg for menneskje eller dyr, kann det forbjoda det brukt, til ureinskapen er burte.

Um helseskadelege næringsmiddel.

§ 11. Til bruk for menneskje må ein ikkje bjoda fram, selja eller overføra på annan måte matvaror eller njotingsmiddel som er skjemde eller helseskadelege. Det same gjeld um bruksting som kann vera skadelege for helsa avdi dei inneheld forgiftige seremne.

Det er forbode å selja matvaror eller njotingsmiddel som er iblanda noko emne som helserådet meiner er skadeleg for helsa, eller som er skikka til å løyna at vara er skjemd.

Til dess veilone er bømte, kann helserådet forbjoda at det vert selt matvaror eller njotingsmiddel som kjem frå eller vert frambodne på stader der den rette reinsemda ikkje vert fylgd ved tilverking, handsaming, lagring eller ved sending av varone.

Til granskningar med tilføre av denne paragrafen kann helserådet taka ut turvande prøvor på varone, men eigaren kann krevja betaling etter vanleg pris ifall det syner seg at det er uturvande å gripa inn mot den vara det gjeld. Helsesrådet kann millombils forbjoda at det vert selt eller på annan måte overført matvaror eller njotingsmiddel som er kome frå eller vert selt på stader der det finst tilfelle — her medrekna basilleberarar — av fårleg smittsam sjukdom som kann verta spreidd med varone.

Når det trengst, kann helserådsordføraren gripa inn på 11 janr. vegne av helserådet, men han må snarast råd er leggja saka fram for rådet. Helserådet kann gjera vedtak um at varor som det syner seg er skadelege, skal gjerast til inkjes eller på annan måte gjerast uskadelege, på seljaren sin kostnad.

§ 12. Matvaror og alt anna etande må ein ikkje ha ståande i stoverom, utan i attletne reine skåp, skuffor eller leidne med lok på, soleis at det ikkje kjem noko ureint på dei. Kjøtt og fisk til sal må transporterast i tette, attletne kassar og i sumarvarmen nedlagt i is. Slike varor må minst mogeleg rørast med fingrane og ikkje på nokon måte av andre enn dei som handlar med varone.

Ved kvart tilfelle av sjukdom som anten er eller gjev mistanke um å vera kome upp ved njoting av skjemde matvaror eller bruk av ting som inneheld forgiftige eller fårlege seremne, har helserådstilsynsmannen i krinsen eller i tilfelle den lækjar som har sett til den sjuke utan dryggjing å segja frå til ordføraren i helserådet. Tilsynsmannen eller lækjaren skal samstundes gjeva ordføraren i helserådet opplysning um den trulege årsak til sjukdomen og andre turvande opplysningar.

Um fjøs og mjølkestell.

§ 13. Fjøs skal vera ljose, reine og vel utlufta. Der må vera storvask minst ein gong for året. Golv, veggjer og alt innbu skal då vaskast med varmt såpevatn og so utlufting med gjenomtrekk i fleire dagar. Kyrne må haldast reine. Mjølkebidne og mjølk må handsamast med den største reinsemd. Å drikkja av mjølkespanna eller loka på mjølkespanni er forbode. Mjølk og fløyte må ein aldri ha ståande i rom der folk til dagleg held til eller i soverom.

I kvart fjøs skal det vera vaskevatsstol, vaskefat, såpe og reint handklæde. Den som mjølkar skal gå med reint kvitt armforklæde og må fyrr mjølkinga såpevaska hendene sine. Likeins må jur og spenar vaskast og turkast vel med rein klut. Mjølki må ein snarast råd er bera ut or fjøset.

Stråfôr må ikkje berast inn eller ikring i fjøset og gjødsel ikkje måkast ut so lenge mjølkinga står på. Heller ikkje må ein då ha fyre seg anna arbeid som valdar dust eller iltev.

Er det sjukdom i buskapen, eller otte for smittsam sjukdom i huslyden, skal alt sal av mjølk og anna budrått stogga. Tilfellet må meldast til nærmaste helserådsmedlem som skal gjera dei turvande etterrøkjingar og gjeva melding til ordføraren i helserådet.

§ 14. Det er forbode å føra i handel mjølk frå kyr som har kalva for mindre enn 5 dagar sidan, eller som lid av tuberkulose, miltbrand, jursjukdom, septikæmi, langvarig diaré

11 janr. eller andre sjukdomar som det fylgjer feber med. Likeins er det forbode å selja mjølk frå kyr som ein doktorerer med lækjarmiddel som kann gå over i mjølki, og vidare mjølk frå stader der folk lid av smittsam sjukdom. For tæringssjuke gjeld dei avgrensingar som fylgjer av fyresegnene i § 10 i tuberkulose-lova frå 8 mai 1900.

Kvar fjøseigar eller mjølkehandlar med bustad i heradet har plikt til når helserådet krev det å leggja fram attest frå autorisera dyrlækjar um helsetilhøva for buskapen i fjøset soframt ein har mistanke um at der er skadeleg helsetilhøve.

§ 15. *Um meieri, ysteri og mjølkeutsal.*

- a. Meieri, ysteri og mjølkeutsal må ikkje innreidast eller takast i bruk fyrr melding er gjeve til helserådet og dette har gjeve si godkjenning.
- b. Rom der mjølk og mjølkeprodukt vert umsette og tillaga skal vera ljose og ha godt luftskifte. Golv, veggjer, tak og diskar skal vera i slik stand at dei lett kann haldast reine med vask. Diskar og golv må vaskast godt og vel kvar dag — vindaugo og dørar minst kvar vike og veggjer og tak minst kvar fjordungår. Målereidskap og kar må vera reine. Fluger må haldast burte.
- c. Tobakksrøyking og sputting i roma er forbode. Det må vera lett åtkome til vaskevatn, såpe og reint handklæde.
- d. Dei som arbeider med varone skal ha på seg heilt kvitt forklæde. Kvinnene skal og ha kvitt hovudplagg som dekkjer håret.
- e. Mjølk og mjølkeprodukt må ikkje havast eller gøymast saman med andre varor som kann gjeva dei usmak, skjemma dei eller på nokon måte gjera dei ureine.
- f. For meieri og ysteri som har utsal for mjølk eller mjølkeprodukt gjeld dessutan fyresegnene i § 16 um krambuder.
- g. I alle meieri, ysteri og mjølkeutsal skal vera uppslege eit eksemplar av desse fyresegnene.

§ 16.

Um krambuder.

- a. Alle krambuder skal haldast reine og godt utlufta. Utanfor inngongsdøra skal det vera fotskrapar. Bord og disk der ein sel nærings- eller njotingsmiddel ifra, skal vera tekt med ei plate av polert eller slipt stein eller anna ugjenomtrengeleg to. Golv, diskar og vektor skal kvar dag gjerast reine, vindaugo og dører minst kvar vike og krambud og lager må ha hovudreingjering minst kvart halvår. Turrfeing er forbode, likeins sputting på golvet.

Finn helserådet det turvande kann det påby sputte-

koppar. Det kann og fastsetja kva form og storleik dei 11 janr. skal ha. Sputtekoppane må over botnen vera tekte med våt sagmod, torvstrøy eller liknande. Dei må dagleg reingjerast og innhaldet brennast.

b. Krambuder der matvaror eller njotingsmiddel vert tillaga, gøymd eller seld, må ikkje nyttast til soverom eller kjøken. I slike krambuder skal det vera reint vaskestell, såpe og reine handklæde og alle som handsamar varone skal ofte vaska hendene sine.

c. Matvaror skal vernast mot dust og anna ureinskap, både i krambudene og i tillagings- og lagerrom. Varone må ikkje stå på golvet der dei vert til mein for reingjeringa, men setjast i vel reinhaldne og tildekte kar, skuffer, skåp med dører, hyller med forheng eller liknande. Er kjøtt upphengd, må det hanga fritt frå veggen. Vekt og mæle- reidskap må vera reine når dei vert nytta. Seljaren må ikkje pakka matvaror inn i aviser eller anna ureint papir. Når varor vert førde omkring, må dei vernast mot regn, dust og all anna tilsulking.

d. Tobakksrøyking er forbode i rom der matvaror vert selde. Det er forbode å sitja på eller hanga utover disken. Kundene må heller ikkje halda til i krambuda meir enn høgst turvande, men gå ut so snart dei er ekspedera.

e. Kundene må ikkje røra andre varor enn dei kjøper. Prøver som ein har smakt på må gjerast til inkjes og ting som er bruka til det, t. d. kopp, skei eller liknande, må straks reingjerast og kokast.

f. I kvar krambud skal eit eksemplar av desse fyresegnene vera uppslege.

Um bakeri.

§ 17.

a. Bakeri og rom som står i ope samband med dette skal vera romlege og ljose med vindaugo som lett let seg opna. Dei må ikkje nyttast som soverom. Golv og tak må vera slik at dei lett kan haldast reine.

Uvedkomande ting som kann føra med seg dust eller vond lukt eller som kann vera til mein for reingjeringi, må ikkje finnast i bakeri eller rom som står i ope samband med dette. I bakeri må ein ikkje vaska klæde, heller ikkje i rom som står i ope samband med dette.

b. Golva må gjerast reine umhugsamt kvar dag når arbeidet er slutt, vindaugo og dører minst ein gong kvar vike og veggjer og tak minst kvart fjordungår. Medan reingjeringa står på, må bakverk ikkje gøymast inne i bakeriet. Hyller og skåp må alltid haldast fri for dust, likeins må bord og

11 janr. alle ting som vert nytta til bakinga haldast umhugsamt reine og vera lett flyttande.

Turr feiging er forbode.

- c. Smør, mjølk og anna som ein nyttar i bakverket må gøymast i reine attletne kar. Deig og slikt som ein stryk utover bakverk må ikkje tillagast meir enn som trengst for dagen. Strykeviskar og andre bakarreidskapar må rein-gjerast godt for kvar gong dei er nytta.
- d. Mjølsekkar må ein feia vel av fyrr dei vert tekne inn i bakeriet og tømde so ikkje baketroget vert skjemd på nokon måte. All brensel må liggja i serskilte kassar og må ikkje vera slengt utover golvet. Oska og anna avfall må kvar dag havast ut or bakeriet.
- e. All slags bruk av tobakk og sputting på golvet er forbode. Pipa, tobakk og fyrstikker må ikkje leggjast slik at bakar-varone kann verta skjemde.
- f. I kvart bakeri skal det vera vaskestell, såpe og reine hand-klæde. Bakarane må alltid reinska neglene og vaska hendene og underarmane sine umhugsamt fyrr og etter kvar deig- og brødlaging. Likeins må dei vaska hendene etter dei har nytta klosettet.

Alltid medan bakinga står på skal bakarane ha på kvit rein lereftsklædnad som ikkje må brukast utanfor bakeriet og som må vaskast minst 2 gonger um vika.

- g. Folk som har sår, svull eller utslett på armar eller hender må ikkje ha arbeid i bakeri.
- h. I kvart bakeri skal eit eksemplar av desse fyresegner vera uppslege.

§ 18. *Um slaktehus og pylsemakeri.*

- a. Slaktehus og pylsemakeri må ikkje innreidast eller takast i bruk fyrr melding er sendt til helserådet og dette har gjeve si godkjenning.

Roma skal vera ljose og reinslege med godt luftskifte. Dei må ikkje stå i ope samband med gjødselbinge, stall, fjøs, grisehus eller liknande og der må heller ikkje kunna koma vond lukt frå slike stader til roma.

Golva skal vera sementera og vasstette med fall og avlaup til kloakk med vasslås.

Der skal vera innlagt vatn med vask og spyleslange.

Golv, veggjer, tak, bord og diskur m. m. skal alltid haldast i sovore stand at dei lett kan gjerast reine. Maskiner, reidskapar skal stå slik til at helserådet lett kann ha tilsyn med dei.

Der må alltid gjennomførast den største reinsemd, både medan arbeidet står på og elles. Avfallet må strakst takast

burt og leggjast i ein tett jarnkasse med tett lok. Kassen 11 janr.
må tømast minst 3 gonger kvar vike i vinterhalvåret og
kvar dag i sumarhalvåret. Etter kvar tøming må han
vaskast umhugsamt og desinfiserast med klorkalk. Inn-
maten må ikkje reingjerast i rom der ein har kjøtet. Der
må takast umsyte for at fluger ikkje kjem inn i roma.

Krokar som kjøtet skal hanga på må vera fortina og
stå soleis at kjøtet kann hanga fritt frå veggjen.

- b. Kvar dag etter at arbeidet er slutt skal bord, benker m. m.
vaskast og golvet spylast. Vindaugo og dører må vaskast
minst ein gong for vika og tak og veggjer minst ein gong
kvar månad. Kjøtet må havast ut or det romet ein gjer
reint medan reingjeringi står på.
- c. Folk som arbeider i slaktehus og pylsemakeri skal ha på
seg reint, kvitt lereftsforklæde med ermer som må vaskast
minst ein gong um vika.

Ved vasken skal det alltid vera såpe og reine hand-
klæde, og alle som arbeider der skal jamleg vaska hendene
sine. Fyrr dei tek til med arbeidet, skal dei alltid vaska
hender og armar.

- d. All slags bruk av tobakk er forbode. Likeins sputting på
golvet.

§ 19. *Um vertshus og kaffistover.*

- a. I vertshus og kaffistover m. m. skal roma haldast reine og
godt utlufta og der skal vera vaska kvar morgon.
- b. Sputting og turr feing er forbode.
- c. Koppar, glas og andre matreidskapar skal kvar gong dei
vert nytta vera heile og reine.

For oppvask av bordstell (koppar og anna bordstell)
i herbyrge, losjihus, pensjonat, hotell og møterom der mat
eller drykk vert bore fram, har Kongen utferda serskilde
fyresegner som gjeld for heile landet (jfr. kgl. res. frå 2
februar og rundskriv frå Socialdepartementet 27 mars
1934).

- d. Koppar eller glas med skar eller sprekk i må ikkje brukast.
- e. Det er forbode å drikka av vatsbytte, vasskjer eller vats-
ausa. Sams drikkekjerald er likeins forbode.
- f. Reglane ovanfor gjeld og møterom og større samkomor
soframt der vert bore fram mat og drykk.

§ 20. *Um herbyrge og hotell.*

- a. I soverom må ikkje sova fleire enn at det vert minst 10
kubikkmeter luft på kvar. Vindaugsflata må vera minst
 $\frac{1}{10}$ av golvflata. Roma som er i bruk må grundig ut-

- 11 janr. luftast og golva vaskast kvar dag. Hovudreingjering må det vera minst 4 gonger um året.
- b. Sengene skal ha putevar, underlakan og overbreidsle med lereftspose. Lakan, lereftspose og putevar skal skiftast for kvar ny gjest. Sengklæda skal vaskast minst 4 gonger um året og sengene skal stå oppbreidde minst 3 timar kvar dag til utlufting. Sputting på golvet er forbode. Nyttar ein sputtekoppar skal dei vera på lag halvfyllte med sagmod eller anna brennande to. Dei må tømast kvar dag og innhaldet brennast.
 - c. I alle soverom skal det vera vatskaraff, vaskefat of såpe. Likeins eit vatsglass og 1 handklæde for kvar losjerande. Handklæde må skiftast so ofte at det til kvar tid er reint og alltid for kvar ny gjest.
 - d. Kjem verten til kunnskap um at ein gjest lid av smittsam sjukdom, skal han straks melda frå til ordføraren i helserådet og fylgja dei påbod som han gjev.
 - e. Privet skal kvar dag ettersjåast og vaskast. Der må alltid vera nøgda klosettpapir.
 - f. I alle herbyrge og hotell skal det vera uppslege so mange serprent av desse fyresegnene som det trengst.

Um boksamlingar.

§ 21.

- a. Bøker må ikkje lånast ut til folk når anten dei sjølv eller huslyden deira har smittsam sjukdom.
- b. Bøker som er lånte ut til folk der det bryt ut smittsam sjukdom, må desinfiserast etter nærare avgjerd av ordføraren i helserådet fyrr dei vert lånte ut att.
- c. Alle bøker i offentlege boksamlingar skal ein gong um året verta ettersedde av den som styrer boksamlinga, og tilsynsmannen for helserådet. Bøker som er fælt sulka og ille medfarne, skal då takast ut or boksamlingi og brennast upp.

Um farty.

§ 22. Farty som ligg innan heradet og mannskapet deira er, med umsyn til helsetilstand umbord, undergjevne helserådet sine fyresegner.

På båtlosji skal det gjerast reint kvar dag og vaskast minst 2 gonger i vika. Der skal vera nøgdi sputtekoppar som skal reingjerast kvar dag. Å sputta på dørken er forbode.

Skotet millom motorrom og opphaldsrom skal vera so tett at ikkje ekshaustgass trengjer igjennom.

Ein må sjå etter at farkosten har friskt vatn på kjølen og at det ikkje ligg nokon ting under dørken og råttnar.

Notbas eller høvedsmann har å sjå etter at desse fyresegner vert haldne.

Um smittsame sjukdomar.

11 janr.

§ 23.

- a. Når nokon som lid av tuberkulose i smittsam form, skifter bustad, skal dette meldast til ordføraren i helserådet av den som den sjuke flyttjer frå. Same melding er den pliktig til å gjeva som tek imot ein sjuk med denne sjukdomen.
- b. I kvart sjukdomstilfelle som ein kan tru er fårleg og av smittsam art, skal kvar husbond som gjev melding um dette (sjå helselovi frå 16 mai 1860 § 14) syta for at den sjuke vert skild frå andre um det er høve til det. Avstengjinga gjeld både den sjuke og den som steller med han. Det same gjeld sengklæde, gangklæde og anna turvande som vert brukt, eller som den sjuke har brukt dei næraste dagane fyrr sjukdomen braut ut. Matvaror må ikkje oppbevarast i det romet der den sjuke er. Heller ikkje må uvedkomande folk få koma inn til den sjuke.
- c. Fyrr lækjar er komen og har gjeve nærare fyresegn, må samkvæme millom sjukestaden og andre stader vera minst mogeleg. Folk som høyrer til same huslyd som den sjuke, må ikkje utan i naudhøve koma i møte eller samlingar, og slike møte må ikkje haldast i hus eller på tun der det er smittsam sjukdom, minder det skulde vera eit reint naudhøve.
- d. Frå slike stader må sal av matvaror stogga, til det vert gjeve lov av lækjaren. Born frå sovoren heim må ikkje koma i skule, fyrr lækjaren har gjeve løyve til det. Skulde sjukdomen vera hjå ein lærar, og han bur i same huset som skulen vert halden i, må denne stengjast til lækjaren har gjeve nærare fyresegn.

So snart ordføraren i helserådet har fått melding um tilfelle av smittsam sjukdom og dei rådgerder som for høvet er tekne skal han gjeva dei vidare fyresegnar og ta dei rådgerder som tilfellet krev.

Utanbygds folk må ikkje setjast burt i heradet på offentleg kostnad minder det ligg fyre attest frå lækjar um at vedkomande ikkje lid av nokon akutt smittsam sjukdom og heller ikkje kjem frå smitta hus som ikkje er desinfisera.

- e. Gangklæde, sengklæde og andre bruksting som har vore nytta av folk med smittsam sjukdom eller har vore i same romet som den sjuke, må ikkje avhendast til andre fyrr dei er forsvarleg reingjorde etter fyresegn frå ordføraren i helserådet.
- f. Rom der folk med smittsam sjukdom har halde til, må reingjerast etter fråsegn frå helserådet og dei må ikkje takast i bruk fyrr dei er reingjorde.

- 11 janr. g. Skuleborn som læraren trur har uty, skabb eller anna avåt som lett kan koma over på andre, skal sendast heim og ikkje ha tilgjenge til skulen fyrr dei er reine. Likeeins skal læraren nekta skuleborn å koma på skulen, når det er smittsam sjukdom i heimen deira. Forbodet gjeld inntil lækjar er rådspurt.

§ 24.

Ålmenne fyresegner.

- a. Eigar eller leigar av hus er kvar for seg ansvarleg for at alle plikter som desse helsefyresegnene set fyre vert oppfylte.
- b. Um nokon ikke fullfører dei umbøtene som fylgjer av desse helsefyresegnene eller lovlege vedtak innan den fristen som helserådet har sett, kan umbøtene verta fullførde på vedkomande sin kostnad.
- c. Motstand eller brot mot desse fyresegnene vert straffa etter lovi (jfr. straffelov § 357) og skal meldast til ordføraren i helserådet snarast råd er.
- d. Heradstyret syter for å få prenta helsefyresegnene so dei kan verta delt ut til kvar huslyd i heradet. Eit eksemplar skal vera uppslege i kvart hus som vert brukt til møtehus. Likeeins skal serprent av paragrafane 15, 16, 17, 18, 19 og 20 vera uppslege på alle dei stader som desse paragrafane gjeld for.
- e. Ordføraren i helserådet kann ta avgjerd på vegne av helserådet der det trengst snar avgjerd. Saka vert då å leggja fram på fyrste helserådsmøte.
- f. I ymse serhøve kan helserådet gjera lempingar og avvik frå desse fyresegnene.
- g. Desse fyresegnene tek til å gjelda 3 månader etter dei har fått kongeleg stadfesting.

11 janr.

Kongelig resolusjon.

- I. De konsesjongsgrenser som er omhandlet i § 2, § 3, 1ste ledd, og § 4 i skogkonsesjonsloven av 18 september 1909, jfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsettes for Dovre herred, Opland fylke, til 50 dekar, og den konsesjongsgrense som er omhandlet i samme lovs § 3, 2net ledd, nedsettes til 100 dekar.
- II. I medhold av samme lovs § 1 bestemmes for det nevnte herred at lyng- og heiestrekninger og andre skogbare utmarksstrekninger, som er høvelige til barskogavl, skal inngå under skoggrunn.
- III. Den konsesjongsgrense som er omhandlet i fjellkonsesjonsloven av 27 august 1915, nedsettes for det nevnte herred til 200 dekar.

IV. Disse bestemmelser trer i kraft straks, og den kongelige 11 janr.
 resolusjon av 1 desember 1911 om nedsettelse av skog-
 konsesjonsgrensen for herredet til 1 000 dekar opheves.-

Skrivelse fra Landbruksdepartementet.

11 janr.

Med hjemmel i lov av 29 juni 1934 um brigde i millom-
 bils lov av 6 juni 1930 og 24 juni 1931 til å fremja umset-
 naden av jordbruksvaror § 5, jfr. Landbruksdepartementets
 skrivelse av 22 desember 1934 punkt 1, bestemmes:

For melk som leveres direkte fra produsent til forbru-
 ker, fastsettes utjevningsavgiften således:

1. Avgiftssatsene skal ikke overstige 4 øre pr. liter hel-
 melk og beregnet pr. kg helmelk ikke overstige 3,88 øre.
2. Centraler som efter denne bestemmelse må nedsette av-
 giften, må foreta en forholdsvis nedsettelse av samtlige
 nugjeldende avgiftssatser, selv om disse er lavere enn
 4 øre.
3. De utjevningsatser som nu benyttes for utjevnings-
 avgift i en centrals distrikt eller deler av distriktet, kan
 ikke forhøies uten samtykke fra Landbruksdeparte-
 mentet.
4. Dersom de nugjeldende utsalgspriser innen noen av
 centralene nedsettes eller der inntrer andre forhold som
 kan betinge nedsettelse av utjevningsatser, plikter
 vedkommende central gjennom Omsetningsrådet straks å
 underrette Landbruksdepartementet, forat dette kan ta
 op spørsmålet om revisjon av avgiftssatsene. Eventuell
 nedsettelse kan av departementet gjøres gjeldende fra
 den dag de endrede forhold inntrådte.
5. På steder hvor nærmeste meieri i det foregående kvar-
 tal har betalt avgift efter en lavere gjennomsnittlig sats,
 skal avgiftssatsene for direkteleverandører i påfølgende
 kvartal nedsettes til hvad meieriet har betalt i gjennem-
 snitt pr. liter (kg) beregnet solgt helmelk. Ved omreg-
 ning av fløte til beregnet helmelk kommer de i punkt 6
 nevnte bestemmelser til anvendelse.
6. For fløte som blir levert direkte fra produsent til for-
 bruker, bestemmes avgiften i forhold til avgiftssatsen
 for helmelk ved å benytte de omregningsfaktorer som
 vedkommende melkecentral anvender ved sådan omreg-
 ning. Forsåvidt centralen ikke har fastsatt regler for
 omregningen, benyttes følgende omregningsfaktorer:

For fløte 5

» kremfløte 9

» konditorkrem 10.

- 11 janr. 7. Den avgiftspliktige kan kreve å få avgiften omgjort til en avgift pr. ku pr. år efter regler som fastsettes av vedkommende melkecentral og godkjennes av Omsetningsrådet.
8. Med hensyn til avgiftens opkreving og innbetaling m. v. gjelder de i skrivelse av 22 desember 1934 fastsatte regler.
9. Tvist eller tvil om forståelsen av disse bestemmelser avgjøres av Landbruksdepartementet.
10. Disse bestemmelser blir å anvende fra 1 januar 1935 og gjelder inntil videre.

Utgiver: Byråchef M. Hofgaard